

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació
Direcció General del Patrimoni Cultural
Servei d'Arqueologia i Paleontologia
Biblioteca del Patrimoni Cultural

4973

Memòria d'intervenció arqueològica Cova del Toll : octubre i novembre del 2004

Rosell Ardevol, Jordi

Avis legal

Aquesta obra està subjecta a una llicència Reconeixement-NoComercial-SenseObresDerivades 2.5 de Creative Commons. Se'n permet la reproducció, distribució i comunicació pública sempre que se'n citi el titular dels drets i no se'n faci un ús comercial. No es pot alterar, modificar o generar una obra derivada a partir d'aquesta obra. La llicència completa es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/2.5/es/legalcode.ca>.

SUMARI

1. INTRODUCCIÓ
 - 1.1. INTRODUCCIÓ
 - 1.2. DESCRIPCIÓ I SITUACIÓ DEL JACIMENT
2. OBJECTIUS DE LA CAMPANYA DEL 2004
3. INVENTARIS
 - 3.1. INVENTARIS
 - 3.2. INVENTARI DE LA FAUNA
4. DIARI DE LA INTERVENCIÓ
5. LA FAUNA
6. DESCRIPCIÓ I ADSCRIPCIÓ CRONOCULTURAL DE LA CERÀMICA
7. ANÀLISI ANTROPOLÒGICA
8. VALORACIONS DE LA CAMPANYA I PROPOSTES DE FUTUR
9. ANNEX 1 – LÀMINES DE CERÀMICA

1.- INTRODUCCIÓ

1.- Introducció

1.1.- Introducció

Juntament amb la Cova de les Toixoneres, la Cova del Toll (Moià, Bages) s'inscriu dins del projecte titulat *Compartint l'espai: la interacció entre homínids i carnívors al nord-est de la Península Ibèrica* lliurat al Servei d'Arqueologia de la Generalitat de Catalunya l'any 2003. La pretensió d'aquest projecte és establir una nova línia de recerca a Catalunya de caire multidisciplinar amb l'objectiu d'avaluar l'existència de relacions de competència ecològica entre els homínids i els grans carnívors durant el Pleistocè.

A diferència de la Cova de les Toixoneres, on la presència d'homínids a la cavitat en època Pleistocena estava ja comprovada per l'existència d'un petit conjunt d'artefactes lítics identificats en intervencions anteriors i corroborada durant la passada campanya d'octubre del 2003, la Cova del Toll no ha aportat cap element de manufactura antròpica. Els reompliments pleistocens de la Cova del Toll són fonamentalment paleontològics, i responen a ocupacions de carnívors. Els úrsids (*Ursus spelaeus*) i les hienes (del gènere *Crocuta*) són els animals que utilitzen principalment la cavitat per hivernar, en el primer cas, o per establir-hi el seu cau, en el segon.

Mai a Catalunya s'ha endegat un estudi paleo-etològic relacionat amb el comportament d'aquests animals durant el Pleistocè. Els llocs on aquests apareixen (Arbreda, Ermitons, entre d'altres) s'han abordat sempre des d'una perspectiva arqueològica que cerca el patró antròpic d'ocupació cronocultural. Des d'aquest punt de vista, és necessari conèixer quines són les pautes de comportament dels grans carnívors en llocs d'aquest tipus, avaluant-los separadament dels contextos humans. En aquest sentit, la Cova del Toll representa un lloc ideal per conèixer quines són les diferències substancials en vers als jaciments amb ocupacions d'homínids.

Tota la documentació relacionada amb l'Etologia i el comportament d'aquests animals correspon a llocs força diferents als nostres (hiènids) o a espècies similars però que no són les mateixes (úrsids). Actualment tan sols hi ha hienes en llibertat al continent africà. No és gens clar que el seu comportament sigui similar a les del Pleistocè per diverses raons: en primer lloc, no viuen en llocs on hi hagi coves, en segon lloc, les preses cinegèticament potencials no són les mateixes i, en tercer lloc, no és igual la biozona africana que l'euroasiàtica. Pel que fa als úrsids el problema és més aviat taxonòmic. S'infereix el comportament cavemari de l'ós de les coves (*Ursus spelaeus*) en funció de l'ós actual (*Ursus arctos*). No obstant, hi ha diferències fisiològiques importants que condicionen en certa manera els seus hàbits. L'ós actual sembla ser més carnívor que el desaparegut ós pleistocè, i, tot i que tothom pensa en fenòmens d'hivernació, encara no està clara quines són les relacions d'aquests animals amb els ambients kàrstics. Per tant, contrastar la informació arqueològica sobre aquests grans predadors en un jaciment arqueo-paleontològic amb la procedent dels estudis actualistes i etològics permetrà posar les dades en comú i consolidar els criteris sobre els costums d'aquests animals del Pleistocè i les seves relacions amb els homínids.

2.- Descripció i situació del jaciment

La Cova del Toll es troba situada dins del terme municipal de Moià, a la comarca del Bages. La seva alçada respecte al nivell del mar és d'uns 760 m. Les coordenades són 2° 09' 02'' de longitud E i 41° 48' 25'' de latitud N. Es tracta d'un tub kàrstic, desenvolupat sobre una calcària local coneguda com formació *Collsuspina*, que està relacionat amb el sistema de drenatge del Torrent Mal.

La cavitat va ser descoberta com a jaciment arqueo-paleontològic l'any 1948 per J. M. Thomas i F. Rovira Luitz, a través del *GES* (Grupo de Exploraciones Espeleológicas) del *Club Muntanyenc Barcelonès*. Els descobridors van localitzar restes holocenes als estrats superiors i faunístiques del Quaternari als inferiors. Les primeres intervencions es realitzaren sota l'autoritat de J. de C. Serra-Ràfols, entre els anys 1953 i 1958, i no es reprengueren fins als anys 1976 i 1977 per l'investigador francès J. Guilaine. A partir d'aquest moment, la cova restà abandonada fins la dècada dels 80 i dels 90, en que l'Ajuntament de Moià motivà tot un seguit de treballs de condicionament per fer visitable la cova.

La Cova del Toll es situa a uns 50 m a l'est de la Cova de les Toixoneres. Es tracta d'un tub kàrstic de morfologia irregular d'uns 300 m de desenvolupament. Des de la boca d'entrada actual s'accedeix a la Galeria Sud, d'uns 100 m de longitud. Al final, el tub gira cap al nord-est (Galeria Est) i continua uns 200 m més seguint un recorregut de direccions variables. La Galeria Sud presenta importants reompliments d'argiles d'edat holocena i pleistocena. Bergadà i Serrat (2001) catorze unitats sedimentàries de les quals, la superior (A) correspon a edat holocena i les restants (B-N) a edat pleistocena. Al primer nivell (A) s'han recuperat restes de l'Edat del Bronze, del Calcolític i del Neolític. Als nivells pleistocens no s'ha documentat cap indicatiu de presència humana que permeti assignar-los a un moment cronocultural concret. No obstant, biostratigràficament la fauna correspon a una cronologia situada entre el Pleistocè mig final i inicis del superior. Aquesta està constituïda per *Ursus spelaeus*, *Hyaena spelaea*, *Canis lupus*, *Vulpes vulpes*, *Lynx pardina*, *Felis sylvestris*, *Meles meles*, *Equus caballus*, *Rhinoceros tiorhinus*, *Rhinoceros mercky*, *Bison priscus*, *Bos primigenius*, *Capra ibex*, *Rupicapra rupicapra*, *Cervus elaphus*, *Capreolus capreolus*, *Sus scrofa* i *Oryctolagus cuniculus*. A l'igual que a la Cova de les Toixoneres, les identifications dels rinoceronts semblen antigues i són excessivament confuses tenint en compte els paradigmes actuals. Segurament es tracta de restes de *Stephanorhinus hemitoechus*, que avui en dia es coneix com el rinoceront que ocupa les latituds meridionals d'Europa durant la segona meitat del Pleistocè mig i la primera del superior.

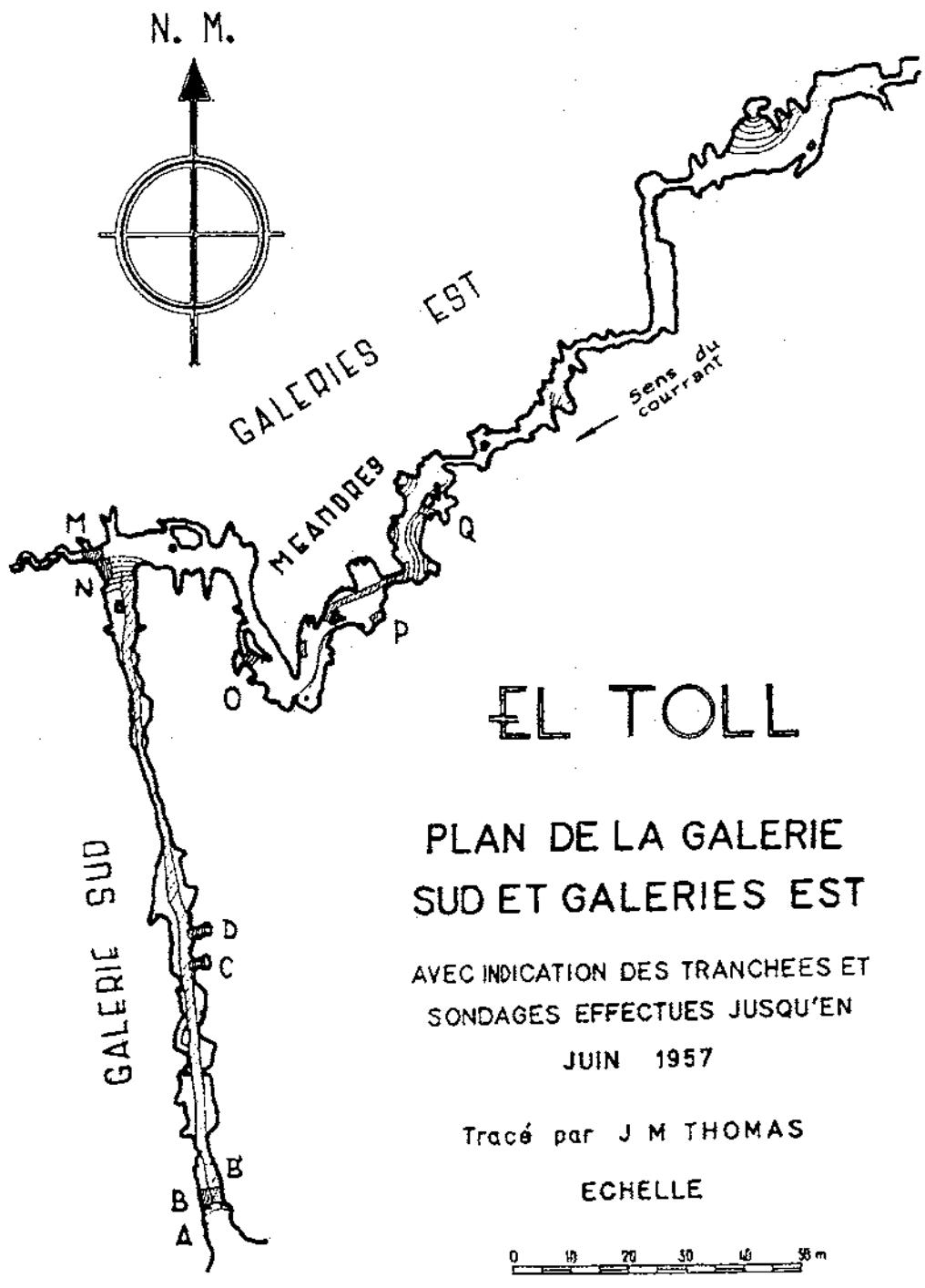

Figura 1.1.- Planta de la Cova del Toll amb la localització de les diferents cales efectuades durant els anys 50 i 70 (Segons Thomas).

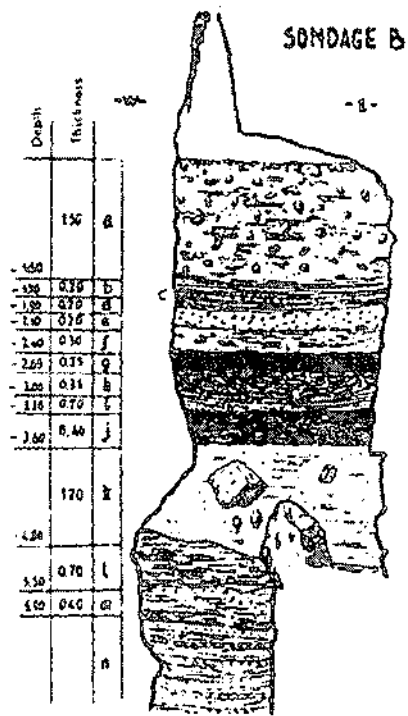

Figura 1.2.- Estratigrafia de la Cova del Toll.

**2.- OBJECTIUS DE LA CAMPANYA DEL
2004**

2.- Objectius de la campanya del 2004

L'any 1981, una sèrie de moviments de terra efectuats a l'interior de la Cova del Toll van provocar tot un seguit d'inundacions l'any següent. L'acció de l'aigua va afectar no tan sols als talls que quedaven adherits a les parets de la cova, sinó també a les diferents cales efectuades principalment durant les intervencions dels anys 50. Una d'aquestes cales, concretament la Cala D, va quedar reomplerta amb els sediments aportats pels aiguats.

L'objectiu inicial de la campanya del 2004 era, per tant, destapar la Cala D i recuperar tots els vestigis arqueològics arrossegats per l'aigua. El destapament d'aquesta cala ens permetrà, a més a més, contrastar de primera mà les dades estratigràfiques que hi ha actualment sobre aquell sector de la cavitat. L'objectiu final és endegar una recerca sistemàtica a la cavitat relacionada amb les ocupacions dels grans carnívors pleistocens.

Inicialment érem conscients que el destapament d'aquesta cala proporcionaria nombrosos ítems de caire arqueològic de procedència desconeguda. Els sediments arrossegats pels aiguats provenen dels talls deixats per les diferents actuacions efectuades a la cova. D'aquesta manera, la classificació dels diferents objectes permetrà donar-los-hi una atribució cronològica i testar, realment, la importància del incident.

Malauradament, les restes recuperades durant aquests treballs han resultat extremadament fragmentàries i, a excepció de la ceràmica, de difícil atribució cronocultural. La fauna barrejada de dos períodes tant diferents com són l'Holocè i el Pleistocè ha resultat més difícil del que ens pensàvem apriorísticament. Amb tot i amb això, però, hi ha alguns fòssils clars, com és una tibia pràcticament sencera d'os, o algunes restes d'ovicaprins. Els ossos en general presenten pàtines molt similars, a més d'un índex de fragmentació elevat, la qual cosa dificulta la seva identificació anatòmica i taxonòmica.

A més a més, la gran quantitat de restes recuperades alenteix els treballs. El sediment és molt argilós i està extremadament humit. Quan s'excava forma una pasta i emmascara els objectes, de manera que, la millor solució és garbellar-ho tot.

Amb tot i amb això, pensem que el destapament d'aquesta cala és fonamental per tenir el tal estratigràfic clar i a la vista en aquest sector de la cavitat. D'aquesta manera es podrà valorar en el futur la potència del jaciment i la viabilitat d'una intervenció arqueològica més complexa relacionada amb els sediments en posició primària.

Actualment la Cova del Toll està considerada com el jaciment d'ós de les cavernes (*Ursus spelaeus*) més important de la Península Ibèrica. Dins del marc del projecte de recerca *Compartint l'espai: la interacció entre homínids i carnívors al nord-est de la Península Ibèrica*, la intervenció en aquest lloc és fonamental per obtenir dades no solament paleontològiques d'aquests animals, sinó també ecològiques, patològiques i demogràfiques que ens permetin esbrinar el seu comportament i quines relacions potencials podrien haver mantingut amb els homínids contemporanis.

3.- INVENTARIS

3.1.- INVENTARIS

Jaciment	Sector	Nº	Material	Categ.	Taxó	Long	Amp	Gr	Observacions	Dia i zona excavació	Remontatges
Toll	Cala D	1	Ceràmica	a mà		43	30	8	Vora plana, "reforçada" i llavi exvasat	1/XI Neteja superficial	
Toll	Cala D	2	Ceràmica	a mà		32	35	11	Vora recta rodona i reforçada	1/XI Neteja superficial	
Toll	Cala D	3	Ceràmica	a mà		27	24	12		1/XI Neteja superficial	
Toll	Cala D	4	Ceràmica	a mà		46	39	10		1/XI Neteja superficial	
Toll	Cala D	5	Ceràmica	a mà		35	27	8		1/XI Neteja superficial	
Toll	Cala D	6	Ceràmica	a mà		35	25	7		1/XI Neteja superficial	
Toll	Cala D	7	Ceràmica	a mà		21	17	7		1/XI Neteja superficial	
Toll	Cala D	8	Ceràmica	a mà		28	27	11		1/XI Neteja superficial	
Toll	Cala D	9	Ceràmica	a mà		28	16	9		1/XI Neteja superficial	
Toll	Cala D	10	Ceràmica	a mà		26	15	7		1/XI Neteja superficial	
Toll	Cala D	11	Ceràmica	a mà		31	27	9		1/XI Neteja superficial	
Toll	Cala D	12	Ceràmica	a mà		26	16	5		1/XI Neteja superficial	
Toll	Cala D	13	Ceràmica	a mà		20	11	6	Vora exvasada	1/XI Neteja superficial	Enganxa amb 41
Toll	Cala D	14	Ceràmica	a mà		22	19	5		1/XI Neteja superficial	
Toll	Cala D	15	Ceràmica	a mà		21	20	6		1/XI Neteja superficial	
Toll	Cala D	16	Ceràmica	a mà		17	12	10		1/XI Neteja superficial	
Toll	Cala D	17	Ceràmica	a mà		23	13	5		1/XI Neteja superficial	
Toll	Cala D	18	Ceràmica	a mà		20	17	7		1/XI Neteja superficial	
Toll	Cala D	19	Ceràmica	a mà		24	10	5		1/XI Neteja superficial	
Toll	Cala D	20	Ceràmica	a mà						1/XI Neteja superficial	
Toll	Cala D	21	Ceràmica	a mà		17	16	10		1/XI Neteja superficial	
Toll	Cala D	22	Ceràmica	a mà		72	64	11		1/XI Neteja superficial	
Toll	Cala D	23	Ceràmica	a mà		58	41	12		1/XI Neteja superficial	
Toll	Cala D	24	Ceràmica	a mà		59	35	11		1/XI Neteja superficial	
Toll	Cala D	25	Ceràmica	a mà		38	38	12		1/XI Neteja superficial	
Toll	Cala D	26	Ceràmica	a mà		47	35	8		1/XI Neteja superficial	
Toll	Cala D	27	Ceràmica	a mà		50	37	10		1/XI Neteja superficial	
Toll	Cala D	28	Ceràmica	a mà		49	42	9		1/XI Neteja superficial	
Toll	Cala D	29	Ceràmica	a mà		30	24	6		1/XI Neteja superficial	
Toll	Cala D	30	Ceràmica	a mà		30	27	10		1/XI Neteja superficial	
Toll	Cala D	31	Ceràmica	a mà		29	25	9		1/XI Neteja superficial	
Toll	Cala D	32	Ceràmica	a mà		30	19	6		1/XI Neteja superficial	
Toll	Cala D	33	Ceràmica	a mà		53	39	6		1/XI Neteja superficial	
Toll	Cala D	34	Ceràmica	a mà		44	41	10		1/XI Neteja superficial	
Toll	Cala D	35	Ceràmica	a mà		22	15	9		1/XI Neteja superficial	
Toll	Cala D	36	Ceràmica	a mà		35	30	6		1/XI Neteja superficial	
Toll	Cala D	37	Ceràmica	a mà		15	13	7		1/XI Neteja superficial	
Toll	Cala D	38	Ceràmica	a mà		16	12	5		1/XI Neteja superficial	
Toll	Cala D	39	Ceràmica	a mà		18	16	9		1/XI Neteja superficial	
Toll	Cala D	40	Ceràmica	a mà		15	12	7		1/XI Neteja superficial	
Toll	Cala D	41	Ceràmica	a mà		14	11	5	Vora exvasada	1/XI Neteja superficial	Enganxa amb 13
Toll	Cala D	42	Ceràmica	a mà		13	8	3		1/XI Neteja superficial	
Toll	Cala D	43	Ceràmica	a mà		10	8	4		1/XI Neteja superficial	
Toll	Cala D	44	Ceràmica	a mà		13	8	5		1/XI Neteja superficial	

Jaciment	Sector	Nº	Material	Categ.	Taxó	Long	Amp	Gr	Observacions	Dia i zona excavació	Remontatges
Toll	Cala D	45	Ceràmica	a mà		52	38	8		1/XI Neteja superficial	
Toll	Cala D	46	Ceràmica	a mà		59	34	7		1/XI Neteja superficial	
Toll	Cala D	47	Ceràmica	a mà		33	25	9		1/XI Neteja superficial	
Toll	Cala D	48	Ceràmica	a mà		31	23	6		1/XI Neteja superficial	
Toll	Cala D	49	Ceràmica	a mà		27	25	5		1/XI Neteja superficial	
Toll	Cala D	50	Ceràmica	a mà		44	25	9		1/XI Neteja superficial	
Toll	Cala D	51	Ceràmica	a mà		25	15	11		2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	52	Ceràmica	a mà		20	18	11	Vora reforçada	2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	53	Ceràmica	a mà		19	23	12	Vora recta secció circular	2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	54	Ceràmica	a mà		43	35	16	Vora recta circular/tancament acusat	2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	55	Ceràmica	a mà		19	14	5		2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	56	Ceràmica	a mà		47	31	10		2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	57	Ceràmica	a mà		18	17	9		2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	58	Ceràmica	a mà		26	24	8		2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	59	Ceràmica	a mà		30	21	6		2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	60	Ceràmica	a mà		23	20	7	Vora recta secció circular	2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	61	Ceràmica	a mà		51	41	12		2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	62	Ceràmica	a mà		16	10	6		2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	63	Ceràmica	a mà		13	12	6		2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	64	Ceràmica	a mà		20	26	10	Vora/llavi exvasat	2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	65	Ceràmica	a mà		26	17	6		2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	66	Ceràmica	a mà		28	19	5		2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	67	Ceràmica	a mà		21	16	6		2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	68	Ceràmica	a mà		31	47	12	Vora recta circular/raspallat extern	2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	69	Ceràmica	a mà		33	26	5		2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	70	Ceràmica	a mà		15	19	5	Vora/llavi exvasat	2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	71	Ceràmica	a mà		43	52	20	Vora/Eixamplament intern del llavi	2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	72	Ceràmica	a mà		31	21	5		2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	73	Ceràmica	a mà		55	48	6		2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	74	Ceràmica	a mà		29	20	6		2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	75	Ceràmica	a mà		33	31	6		2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	76	Ceràmica	a mà		36	24	6		2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	77	Ceràmica	a mà		23	19	6		2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	78	Ceràmica	a mà		58	50	7		2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	79	Ceràmica	a mà					No mides = 15 fragments	2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	80	Ceràmica	a mà		36	20	7		2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	81	Ceràmica	a mà		21	18	6		2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	82	Ceràmica	a mà		59	43	9		2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	83	Ceràmica	a mà		35	31	11		2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	84	Ceràmica	a mà		54	44	7		2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	85	Ceràmica	a mà		47	36	8		2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	86	Ceràmica	a mà		91	74	8		2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	87	Ceràmica	a mà		20	17	8	Frag.panxa amb cordó llis	2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	88	Ceràmica	a mà		26	18	6		2/XI Peu testimoni N	

Jaciment	Sector	Nº	Material	Categ.	Taxó	Long	Amp	Gr	Observacions	Dia i zona excavació	Remontatges
Toll	Cala D	89	Ceràmica	a mà		28	18	7		2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	90	Ceràmica	a mà		25	19	9		2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	91	Ceràmica	a mà		32	24	5		2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	92	Ceràmica	a mà		25	16	6		2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	93	Ceràmica	a mà		20	9	5		2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	94	Ceràmica	a mà		26	18	9		2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	95	Ceràmica	a mà		31	20	8		2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	96	Ceràmica	a mà		24	16	5		2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	97	Ceràmica	a mà		23	15	5		2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	98	Ceràmica	a mà		15	15	6		2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	99	Ceràmica	a mà		17	13	5		2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	100	Ceràmica	a mà		24	16	10		2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	101	Ceràmica	a mà		20	17	6		2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	102	Ceràmica	a mà		24	15	6		2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	103	Ceràmica	a mà		17	17	6		2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	104	Ceràmica	a mà		21	15	6		2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	105	Ceràmica	a mà		15	14	4		2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	106	Ceràmica	a mà		16	10	6		2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	107	Ceràmica	a mà		13	10	4		2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	108	Tovot			57	39	20		2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	109	Ceràmica	a mà		13	13	6		2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	110	Ceràmica	a mà		11	10	4		2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	111	Ceràmica	a mà		16	11	6		2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	112	Ceràmica	a mà		11	6	6		2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	113	Ceràmica	a mà		11	6	6		2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	114	Ceràmica	a mà		46	41	8	Vora aplanada, "reforçada"/llavi exvasat	2/XI Peu testimoni N	Enganxa amb 134
Toll	Cala D	115	Ceràmica	a mà		32	38	8	Vora aplanada, "reforçada"/llavi exvasat	2/XI Peu testimoni N	Enganxa amb 115
Toll	Cala D	116	Ceràmica	a mà		31	35	7	Vora aplanada, "reforçada"/llavi exvasat	2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	117	Ceràmica	a mà		26	25	5	Vora recta exvasada secció plana	2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	118	Ceràmica	a mà		28	17	7		2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	119	Ceràmica	a mà		33	31	8		2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	120	Ceràmica	a mà		80	37	9		2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	121	Ceràmica	a mà		41	36	12		2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	122	Ceràmica	a mà		40	21	8		2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	123	Ceràmica	a mà		40	32	14		2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	124	Ceràmica	a mà		25	24	4		2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	125	Ceràmica	a mà		25	23	6	Fragment panxa amb cordó incís/imprès	2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	126	Ceràmica	a mà		44	29	13		2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	127	Ceràmica	a mà		31	23	12		2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	128	Ceràmica	a mà		61	49	11		2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	129	Ceràmica	a mà		36	22	8		2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	130	Ceràmica	a mà		68	59	9		2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	131	Ceràmica	a mà		25	23	6	Vora aplanada, "reforçada"/llavi exvasat	2/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	132	Ceràmica	a mà		44	42	9	Vora recta plana/cordó llis	3/XI Peu testimoni N	

Jaciment	Sector	Nº	Material	Categ.	Taxó	Long	Amp	Gr	Observacions	Dia i zona excavació	Remontatges
Toll	Cala D	133	Ceràmica	a mà		32	36	7	Vora aplanada, "reforçada"/llavi exvasat	3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	134	Ceràmica	a mà		38	43	8	Vora aplanada, "reforçada"/llavi exvasat	3/XI Peu testimoni N	Enganxa amb 114
Toll	Cala D	135	Ceràmica	a mà		62	32	9		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	136	Ceràmica	a mà		55	43	10		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	137	Ceràmica	a mà		66	56	16	Vora impresa/inici cordó/Raspallada	3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	138	Ceràmica	a mà		51	50	9	Raspallada	3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	139	Ceràmica	a mà		55	24	10		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	140	Ceràmica	a mà		39	22	9		3/XI Peu testimoni N	Enganxa amb 169
Toll	Cala D	141	Ceràmica	a mà		35	29	10		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	142	Ceràmica	a mà		22	14	7		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	143	Ceràmica	a mà		13	10	5		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	144	Ceràmica	a mà		16	12	4		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	145	Ceràmica	a mà		18	9	6		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	146	Ceràmica	a mà		15	9	6		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	147	Ceràmica	a mà		15	11	6		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	148	Ceràmica	a mà		22	8	7		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	149	Ceràmica	a mà		17	16	6		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	150	Ceràmica	a mà		23	14	7		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	151	Ceràmica	a mà		24	15	6		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	152	Ceràmica	a mà		13	10	4		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	153	Ceràmica	a mà		24	21	9		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	154	Ceràmica	a mà		23	14	6		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	155	Ceràmica	a mà		17	13	4		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	156	Ceràmica	a mà		10	9	5		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	157	Ceràmica	a mà		13	9	4		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	158	Ceràmica	a mà		9	7	5		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	159	Ceràmica	a mà		26	22	6		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	160	Ceràmica	a mà		46	42	11		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	161	Ceràmica	a mà		26	16	6		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	162	Ceràmica	a mà		30	19	6		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	163	Ceràmica	a mà		31	21	7		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	164	Ceràmica	a mà		26	25	9		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	165	Ceràmica	a mà		36	19	9		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	166	Ceràmica	a mà		36	25	8		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	167	Ceràmica	a mà		21	17	5		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	168	Ceràmica	a mà		15	12	4		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	169	Ceràmica	a mà		31	22	9		3/XI Peu testimoni N	Enganxa amb 140
Toll	Cala D	170	Ceràmica	a mà		24	19	10		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	171	Ceràmica	a mà		31	21	5		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	172	Ceràmica	a mà		32	20	7		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	173	Ceràmica	a mà		27	13	5		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	174	Ceràmica	a mà		17	16	5		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	175	Ceràmica	a mà		18	15	7		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	176	Ceràmica	a mà		24	17	6		3/XI Peu testimoni N	

Jaciment	Sector	Nº	Material	Categ.	Taxó	Long	Amp	Gr	Observacions	Dia i zona excavació	Remontatges
Toll	Cala D	177	Ceràmica	a mà		30	23	7		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	178	Ceràmica	a mà		14	12	6		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	179	Ceràmica	a mà		37	30	7		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	180	Ceràmica	a mà		36	31	7		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	181	Ceràmica	a mà		44	30	9		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	182	Ceràmica	a mà		19	13	4	Vora exvasada secció circular	3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	183	Ceràmica	a mà		23	20	8		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	184	Ceràmica	a mà		27	17	6		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	185	Ceràmica	a mà		34	21	6		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	186	Ceràmica	a mà		23	23	5		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	187	Ceràmica	a mà		25	15	9		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	188	Ceràmica	a mà		19	14	8		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	189	Ceràmica	a mà		15	11	6		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	190	Ceràmica	a mà		21	15	11		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	191	Ceràmica	a mà		23	16	7		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	192	Ceràmica	a mà		19	18	4		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	193	Ceràmica	a mà		30	24	9		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	194	Ceràmica	a mà		28	27	7		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	195	Ceràmica	a mà		27	20	6		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	196	Ceràmica	a mà		35	22	6		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	197	Ceràmica	a mà		39	26	7		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	198	Ceràmica	a mà		27	25	7		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	199	Ceràmica	a mà		23	20	6		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	200	Ceràmica	a mà		35	30	7		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	201	Ceràmica	a mà		21	20	5		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	202	Ceràmica	a mà		30	18	6		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	203	Ceràmica	a mà		21	15	6		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	204	Ceràmica	a mà		30	21	8		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	205	Ceràmica	a mà		22	15	7		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	206	Ceràmica	a mà		25	18	8		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	207	Ceràmica	a mà		22	17	8		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	208	Ceràmica	a mà		20	18	6		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	209	Ceràmica	a mà		17	10	6		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	210	Ceràmica	a mà		28	26	8		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	211	Ceràmica	a mà		42	32	8		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	212	Ceràmica	a mà		35	21	7		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	213	Ceràmica	a mà		20	19	6		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	214	Ceràmica	a mà		29	22	7		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	215	Ceràmica	a mà		28	17	6		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	216	Ceràmica	a mà		18	11	5		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	217	Ceràmica	a mà		18	15	8		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	218	Ceràmica	a mà		35	25	7		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	219	Ceràmica	a mà		24	22	9		3/XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	220	Ceràmica	a mà		26	22	7		3/XI Peu testimoni N	

Jaciment	Sector	Nº	Material	Categ.	Taxó	Long	Amp	Gr	Observacions	Dia i zona excavació	Remontatges
Toll	Cala D	221	Ceràmica	a mà		28	20	6		3/XI	Peu testimoni N
Toll	Cala D	222	Ceràmica	a mà		23	15	7		3/XI	Peu testimoni N
Toll	Cala D	223	Ceràmica	a mà		23	20	6		3/XI	Peu testimoni N
Toll	Cala D	224	Ceràmica	a mà		29	25	6		3/XI	Peu testimoni N
Toll	Cala D	225	Ceràmica	a mà		28	17	5		3/XI	Peu testimoni N
Toll	Cala D	226	Ceràmica	a mà		15	13	4		3/XI	Peu testimoni N
Toll	Cala D	227	Ceràmica	a mà		23	15	7		3/XI	Peu testimoni N
Toll	Cala D	228	Ceràmica	a mà		28	24	7		3/XI	Peu testimoni N
Toll	Cala D	229	Ceràmica	a mà		21	20	6		3/XI	Peu testimoni N
Toll	Cala D	230	Ceràmica	a mà		20	17	7		3/XI	Peu testimoni N
Toll	Cala D	231	Ceràmica	a mà		20	16	6		3/XI	Peu testimoni N
Toll	Cala D	232	Ceràmica	a mà		28	21	7		3/XI	Peu testimoni N
Toll	Cala D	233	Ceràmica	a mà		22	17	5		3/XI	Peu testimoni N
Toll	Cala D	234	Ceràmica	a mà		22	16	8		3/XI	Peu testimoni N
Toll	Cala D	235	Ceràmica	a mà		85	57	9		3/XI	Peu testimoni N
Toll	Cala D	236	Ceràmica	a mà		54	40	7		3/XI	Peu testimoni N
Toll	Cala D	237	Ceràmica	a mà		102	58	39	Nansa de cinta	3/XI	Peu testimoni N
Toll	Cala D	238	Ceràmica	a mà		78	67	13	Vora i nansa tubular/ enganxa 283-284	3/XI	Peu testimoni N
Toll	Cala D	239	Ceràmica	a mà		105	64	12	Fragment amb cordó incis/imprès	3/XI	Peu testimoni N
Toll	Cala D	240	Ceràmica	a mà		31	18	8		3/XI	Peu testimoni N
Toll	Cala D	241	Ceràmica	a mà		62	50	11		3/XI	Peu testimoni N
Toll	Cala D	242	Ceràmica	a mà		55	44	5	Carena baixa, raspallat intern	3/XI	Peu testimoni N
Toll	Cala D	243	Ceràmica	a mà		110	82	11	Fons pla	3/XI	Peu testimoni N
Toll	Cala D	244	Ceràmica	a mà		46	35	6		3/XI	Peu testimoni N
Toll	Cala D	245	Ceràmica	a mà		34	36	9		3/XI	Peu testimoni N
Toll	Cala D	246	Ceràmica	a mà		29	25	5		3/XI	Peu testimoni N
Toll	Cala D	247	Ceràmica	a mà		23	18	3		3/XI	Peu testimoni N
Toll	Cala D	248	Ceràmica	a mà		34	27	7		3/XI	Peu testimoni N
Toll	Cala D	249	Ceràmica	a mà		21	20	10		3/XI	Peu testimoni N
Toll	Cala D	250	Ceràmica	a mà		28	17	8		3/XI	Peu testimoni N
Toll	Cala D	251	Ceràmica	a mà		24	12	9		3/XI	Peu testimoni N
Toll	Cala D	252	Ceràmica	a mà		17	16	9		3/XI	Peu testimoni N
Toll	Cala D	253	Ceràmica	a mà		31	23	8		3/XI	Peu testimoni N
Toll	Cala D	254	Ceràmica	a mà		24	17	6		3/XI	Peu testimoni N
Toll	Cala D	255	Ceràmica	a mà		30	18	8		3/XI	Peu testimoni N
Toll	Cala D	256	Ceràmica	a mà		17	17	5		3/XI	Peu testimoni N
Toll	Cala D	257	Ceràmica	a mà		22	21	6		3/XI	Peu testimoni N
Toll	Cala D	258	Ceràmica	a mà		35	25	11		3/XI	Peu testimoni N
Toll	Cala D	259	Ceràmica	a mà		17	10	5		3/XI	Peu testimoni N
Toll	Cala D	260	Ceràmica	a mà		17	10	4		3/XI	Peu testimoni N
Toll	Cala D	261	Os	Epífisis	<i>Homo sapiens</i>					1-XI	Neteja Inicial
Toll	Cala D	262	Os	Arrel Dent	<i>Homo sapiens</i>					1-XI	Neteja Inicial
Toll	Cala D	263	Os	Falange	<i>Homo sapiens</i>					2-XI	Peu testimoni N
Toll	Cala D	264	Os	Incisiu	<i>Homo sapiens</i>					3-XI	Peu testimoni N

Jaciment	Sector	Nº	Material	Categ.	Taxó	Long	Amp	Gr	Observacions	Dia i zona excavació	Remontatges
Toll	Cala D	265	Os	Frag. teixit ossi	<i>Homo sapiens</i>					2-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	266	Os	Epífisis húmer	<i>Homo sapiens</i>					2-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	267	Os	Frag.	<i>Homo sapiens</i>					3-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	268	Os	Épífisis	<i>Homo sapiens</i>					3-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	269	Os	Vèrt. cervical infantil	<i>Homo sapiens</i>					3-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	270	Os	Vèrt. lumbar juvenil	<i>Homo sapiens</i>					4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	271	Sílex	FBP		35	30	16	Ascla de descorticat	3-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	272	Quars	Frag.		14	11	8		3-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	273	Sílex	FBP		11	6	1		3-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	274	Sorrenca	Frag.		44	24	9		3-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	275	Os	BP		25	47	9	Indústria òssia	2-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	276	Ceràmica	a mà		48	47	9	Vora aplanada, "reforçada"/llavi exvasat	4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	277	Ceràmica	a mà		28	23	5	Vora recta, llavi exvasat secció circular	4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	278	Ceràmica	a mà		21	19	11	Vora ressaltada a línia base llavi	4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	279	Ceràmica	a mà		17	17	6	Vora recta llavi apuntat	4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	280	Ceràmica	a mà		18	15	7	Frag. Cordó incís/imprès	4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	281	Ceràmica	a mà		28	29	7	Vora aplanada, "reforçada"/llavi exvasat	4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	282	Ceràmica	a mà		22	28	16	Vora recta secció aplanada recta	4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	283	Ceràmica	a mà		44	28	12		4-XI Peu testimoni N	Enganxa amb 238/284
Toll	Cala D	284	Ceràmica	a mà		40	39	15		4-XI Peu testimoni N	Enganxa amb 238/283
Toll	Cala D	285	Ceràmica	a mà		74	67	7		4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	286	Ceràmica	a mà		59	47	7		4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	287	Ceràmica	a mà		70	59	9	Frag de panxa raspallat	4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	288	Ceràmica	a mà		41	37	11	Frag base	4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	289	Ceràmica	a mà		28	17	8		4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	290	Ceràmica	a mà		56	51	10		4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	291	Ceràmica	a mà		42	38	8		4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	292	Ceràmica	a mà		36	29	8		4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	293	Ceràmica	a mà		63	53	11		4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	294	Ceràmica	a mà		37	28	7		4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	295	Ceràmica	a mà		41	24	11		4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	296	Ceràmica	a mà		37	28	11		4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	297	Ceràmica	a mà		27	25	6		4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	298	Ceràmica	a mà		30	24	14	Frag. Base?	4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	299	Ceràmica	a mà		29	21	8		4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	300	Ceràmica	a mà		33	23	6		4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	301	Ceràmica	a mà		25	19	6		4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	302	Ceràmica	a mà		30	25	9		4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	303	Ceràmica	a mà		19	13	6		4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	304	Ceràmica	a mà		27	22	6		4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	305	Ceràmica	a mà		28	27	6		4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	306	Ceràmica	a mà		34	16	7		4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	307	Ceràmica	a mà		30	25	6		4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	308	Ceràmica	a mà		19	14	11		4-XI Peu testimoni N	

Jaciment	Sector	Nº	Material	Categ.	Taxó	Long	Amp	Gr	Observacions	Dia i zona excavació	Remontatges
Toll	Cala D	309	Ceràmica	a mà		18	11	2		4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	310	Ceràmica	a mà		23	15	7		4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	311	Ceràmica	a mà		21	6	7		4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	312	Ceràmica	a mà		22	16	7		4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	313	Ceràmica	a mà		17	14	6		4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	314	Ceràmica	a mà		32	29	8		4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	315	Ceràmica	a mà		33	28	7		4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	316	Ceràmica	a mà		31	22	8		4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	317	Ceràmica	a mà		36	26	7		4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	318	Ceràmica	a mà		27	20	9		4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	319	Ceràmica	a mà		31	28	7		4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	320	Ceràmica	a mà		31	25	8		4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	321	Ceràmica	a mà		34	33	8	Raspallada	4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	322	Ceràmica	a mà		17	15	7		4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	323	Ceràmica	a mà		20	15	10		4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	324	Ceràmica	a mà		28	21	6		4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	325	Ceràmica	a mà		21	19	8		4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	326	Ceràmica	a mà		26	22	8		4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	327	Ceràmica	a mà		25	20	7		4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	328	Ceràmica	a mà		17	14	6		4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	329	Ceràmica	a mà		26	25	7		4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	330	Ceràmica	a mà		23	21	6		4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	331	Ceràmica	a mà		25	22	1		4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	332	Ceràmica	a mà		30	25	3		4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	333	Ceràmica	a mà		43	35	8		4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	334	Ceràmica	a mà		28	25	7		4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	335	Ceràmica	a mà		25	19	7		4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	336	Ceràmica	a mà		18	13	10		4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	337	Ceràmica	a mà		33	16	7	V.recta circular	4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	338	Ceràmica	a mà		15	14	7		4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	339	Ceràmica	a mà		18	17	5		4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	340	Ceràmica	a mà		25	17	7		4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	341	Ceràmica	a mà		22	20	7		4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	342	Ceràmica	a mà		24	16	5		4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	343	Ceràmica	a mà		30	16	6		4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	344	Ceràmica	a mà		21	16	8		4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	345	Ceràmica	a mà		21	18	5		4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	346	Ceràmica	a mà		17	16	4		4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	347	Ceràmica	a mà		18	9	7		4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	348	Ceràmica	a mà		15	11	5		4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	349	Ceràmica	a mà		17	15	5		4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	350	Ceràmica	a mà		18	11	5		4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	351	Ceràmica	a mà		14	10	8		4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	352	Ceràmica	a mà		22	19	6		4-XI Peu testimoni N	

Jaciment	Sector	Nº	Material	Categ.	Taxó	Long	Amp	Gr	Observacions	Dia i zona excavació	Remontatges
Toll	Cala D	353	Ceràmica	a mà		14	12	5		4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	354	Ceràmica	a mà		20	14	5		4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	355	Ceràmica	a mà		15	14	5		4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	356	Ceràmica	a mà		13	12	8		4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	357	Ceràmica	a mà		14	11	5		4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	358	Ceràmica	a mà		16	9	6		4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	359	Ceràmica	a mà		15	8	7		4-XI Peu testimoni N	
Toll	Cala D	360	Ceràmica	a mà		14	12	8		4-XI Peu testimoni N	

3.2.- INVENTARI DE LA FAUNA

JACIMENT	DATA	CALA	ZONA	NUM	QUANTITAT	CRONOLOGIA	MATERIAL	CLASSE	TAXO	CATEGORIA	ZONA	COSTAT	EDAT	Long.	Amp.	Gruix	OBSERV
Cova del Toll	2004	D	Testimoni N	361	1		Os	Tp	T. Petita	Pla				25	12	1	
Cova del Toll	2004	D	Testimoni N	362	1		Os	Tp	T. Petita	Costella				25	10	7	
Cova del Toll	2004	D	Testimoni N	363	1		Os	Tp	T. Petita	Vèrtebra lumbar	Disc			22	10	1	
Cova del Toll	2004	D	Testimoni N	364	1		Os	Tp	Au	2ª Falange				22	8	3	
Cova del Toll	2004	D	Testimoni N	365	1		Os	Tm	T. Mitjana	Costella				32	18	5	
Cova del Toll	2004	D	Testimoni N	366	1		Os	Tp	O/C	Fèmur	Metáf.	e	imm	46	26	21	
Cova del Toll	2004	D	Testimoni N	367	1	Holocè	Os	Tp	Canis familiaris	Mandíbula				15	11	3	Reemplaçament dentari
Cova del Toll	2004	D	Testimoni N	368	1		Dent	Tm	Equidae	Dp2 inf.			inf	35	31	20	
Cova del Toll	2004	D	Testimoni N	369	1	Holocè	Os	Tp	T. Petita	Llarg				35	10	6	Marques de tall
Cova del Toll	2004	D	Testimoni N	370	1		Os	Tmp	Lepo	Tíbia		e	a	48	8	6	
Cova del Toll	2004	D	Testimoni N	371	1		Os	Tp	Carnívor petit	Mtt	Metáf. Prox.		a	30	9	9	
Cova del Toll	2004	D	Testimoni N	372	1		Os	Tm	T. Mitjana	Llarg				29	14	7	
Cova del Toll	2004	D	Testimoni N	373	1		Os	Tmp	Lepo	Coxal	Ilió		a	23	10	8	
Cova del Toll	2004	D	Testimoni N	374	1		Os	Tp	T. Petita	Vèrtebra	Cresta			46	15	5	
Cova del Toll	2004	D	Testimoni N	375	1	Holocè	Os	Tp	T. Petita	Costella				46	8	4	
Cova del Toll	2004	D	Testimoni N	376	1	Holocè	Os	Tp	T. Petita	Costella				30	8	4	
Cova del Toll	2004	D	Testimoni N	377	1	Holocè	Os	Tmp	Tmp	Escàpula				28	10	7	
Cova del Toll	2004	D	Testimoni N	378	1		Os	Tp	T. Petita	Indet				18	7	4	
Cova del Toll	2004	D	Testimoni N	379	1		Os	Tp	T. Petita	Pla				16	14	2	
Cova del Toll	2004	D	Testimoni N	380	1		Os	Tp	Carnívor	Costella	Díaf			40	9	6	
Cova del Toll	2004	D	Testimoni N	381	1		Os	Tp	Felis sp.	Coxal	Isquíó	d	a	34	24	7	
Cova del Toll	2004	D	Testimoni N	382	1		Os	Tp	Felis sp.	1ª Falange			a	19	6	3	
Cova del Toll	2004	D	Testimoni N	383	1		Os	Tm	T. Mitjana	Pla				23	10	3	
Cova del Toll	2004	D	Testimoni N	384	1		Os	Tp	T. Petita	Pla			imm	28	15	8	
Cova del Toll	2004	D	Testimoni N	385	1		Os	Tp	O/C	Tíbia		d	a	54	19	11	Marques de tall
Cova del Toll	2004	D	Testimoni N	386	1		Os	Tm	T. Mitjana	Crani				20	15	8	
Cova del Toll	2004	D	Testimoni N	387	1		Os	Tp	T. Petita	Crani	Petroso			20	14	10	
Cova del Toll	2004	D	Testimoni N	388	1		Os	Tp	T. Petita	Húmer				51	17	8	
Cova del Toll	2004	D	Testimoni N	389	1		Os	Tp	T. Petita	Llarg				26	9	5	
Cova del Toll	2004	D	Testimoni N	390	1		Dent	Tg	T. Gran	M			a	23	17	9	
Cova del Toll	2004	D	Testimoni N	391	1		Os	Tp	T. Petita	Pla	vc			21	11	4	
Cova del Toll	2004	D	Testimoni N	392	1		Os	Tm	T. Mitjana	Llarg				44	17	6	Femella
Cova del Toll	2004	D	Testimoni N	393	1		Os	Tp	T. Petita	Vèrtebra	Apòfisis			14	11	8	
Cova del Toll	2004	D	Testimoni N	394	1		Os	Tm	T. Mitjana	Llarg				30	14	8	
Cova del Toll	2004	D	Testimoni N	395	1		Os	Tp	T. Petita	Indet				24	6	4	
Cova del Toll	2004	D	Testimoni N	396	1		Os	Tp	T. Petita	Vèrtebra caudal			a	24	12	8	
Cova del Toll	2004	D	Testimoni N	397	1		Os	Tp	Meles meles	Tíbia		d	a	111	29	26	
Cova del Toll	2004	D	Testimoni N	398	1		Os	Tp	O/C	Mtt				82	12	6	
Cova del Toll	2004	D	Testimoni N	399	1		Os	Tp	T. Petita	Llarg				45	10	6	
Cova del Toll	2004	D	Testimoni N	400	1		Os	Tmp	Lepo	Fèmur		e	a	44	19	8	
Cova del Toll	2004	D	Testimoni N	401	1		Os	Tp	T. Petita	Costella				28	12	6	
Cova del Toll	2004	D	Testimoni N	402	1		Os	Tm	T. Mitjana	Pla				57	10	6	
Cova del Toll	2004	D	Testimoni N	403	1		Dent	Tp	Felis sp.	Csup		e	a	22	5	4	
Cova del Toll	2004	D	Testimoni N	404	1		Os	Tp	T. Petita	Crani				18	15	2	
Cova del Toll	2004	D	Testimoni N	405	1		Os	Tg	T. Gran	Pla	vc			30	19	2	
Cova del Toll	2004	D	Testimoni N	406	1		Os	Tp	T. Petita	Llarg				18	8	4	
Cova del Toll	2004	D	Testimoni N	407	1		Os	Tp	O/C	Mandíbula	Apof. Mastoidea	e	a	35	22	4	
Cova del Toll	2004	D	Testimoni N	408	1		Os	Tp	T. Petita	Pla	vc			24	9	4	
Cova del Toll	2004	D	Testimoni N	409	1		Os	Tm	T. Mitjana	Pla				35	22	3	
Cova del Toll	2004	D	Testimoni N	410	1		Os	Tp	T. Petita	Pla				20	10	2	

JACIMENT	DATA	CALA	ZONA	NUM	QUANTITAT	CRONOLOGIA	MATERIAL	CLASSE	TAXO	CATEGORIA	ZONA	COSTAT	EDAT	Long.	Amp.	Gruix	OBSERV
Cova del Toll	2004 D		Testimoni N	411	1		Os	Tm	T. Mitjana	Llarg				27	15	8	
Cova del Toll	2004 D		Testimoni N	412	1		Os	Tp	T. Petita	Crani	Òrbita ocular		imm	28	26	15	
Cova del Toll	2004 D		Testimoni N	412	1		Os	Tg	T. Gran	Llarg				18	8	3	
Cova del Toll	2004 D		Testimoni N	413	1		Os	Tg	Bovidae	Astràgal		e	a	72	47	45	
Cova del Toll	2004 D		Testimoni N	414	1	Pleistocè	Os	Tg	Equidae	1ª Falange			a	78	40	29	
Cova del Toll	2004 D		Testimoni N	415	1		Os	Tp	T. Petita	Vèrtebra	Apòfisis			18	6	4	
Cova del Toll	2004 D		Testimoni N	416	1		Os	Tg	T. Gran	Llarg				49	12	11	
Cova del Toll	2004 D		Testimoni N	417	1		Os	Tp	O/C	Astràgal		e	a	28	15	15	
Cova del Toll	2004 D		Testimoni N	418	1		Os	Tp	T. Petita	Vèrtebra	Procès neural			34	20	15	
Cova del Toll	2004 D		Testimoni N	419	1		Os	Tp	T. Petita	Crani				22	23	4	
Cova del Toll	2004 D		Testimoni N	420	1		Os	Tm	T. Mitjana	Vèrtebra	Cresta			35	12	4	
Cova del Toll	2004 D		Testimoni N	421	1		Os	Tp	T. Petita	Llarg	Metáf.		imm	22	16	15	
Cova del Toll	2004 D		Testimoni N	422	1		Dent	Tp	Meles meles	Cinf		d	a	28	8	6	
Cova del Toll	2004 D		Testimoni N	423	1		Os	Tp	T. Petita	Crani				26	15	2	
Cova del Toll	2004 D		Testimoni N	424	1		Os	Tm	T. Mitjana	Costella				26	10	4	
Cova del Toll	2004 D		Testimoni N	425	1		Os	Tm	T. Mitjana	Llarg				28	5	3	
Cova del Toll	2004 D		Testimoni N	426	1		Os	Tp	T. Petita	Costella				13	3	2	
Cova del Toll	2004 D		Testimoni N	427	1		Os	Tp	T. Petita	Coxal	Isquió			19	15	5	
Cova del Toll	2004 D		Testimoni N	428	1		Os	Tm	Suidae	Fèmur	Metáf. dist.	d	imm	90	40	25	
Cova del Toll	2004 D		Testimoni N	429	1		Os	Tp	Meles meles	Mandíbula	Incissor	d	a	29	21	7	
Cova del Toll	2004 D		Testimoni N	430	1		Os	Tm	T. Mitjana	Pla				57	16	5	
Cova del Toll	2004 D		Testimoni N	431	1		Os	Tp	T. Petita	Llarg	Díaf			30	8	7	
Cova del Toll	2004 D		Testimoni N	431	1		Os	Tp	T. Petita	Costella				42	4	3	
Cova del Toll	2004 D		Testimoni N	432	1		Os	Tp	Crani					23	13	13	
Cova del Toll	2004 D		Testimoni N	433	1		Os	Tp	T. Petita	Crani	Frontal			22	16	6	
Cova del Toll	2004 D		Testimoni N	434	1		Os	Tp	T. Petita	Crani				20	15	5	
Cova del Toll	2004 D		Testimoni N	435	1		Os	Tp	Meles meles	Mandíbula	Incissor	d		20	11	5	
Cova del Toll	2004 D		Testimoni N	436	1		Os	Tp	O/C	Coxal	Acetàbul	d	a	20	11	11	
Cova del Toll	2004 D		Testimoni N	437	1		Os	Tp	T. Petita	Crani				11	15	9	
Cova del Toll	2004 D		Testimoni N	438	1	Pleistocè	Os	Tm	Ursus spelaeus	Tíbia		d		250	61	40	
Cova del Toll	2004 D		Testimoni N	439	1		Os	Tp	T. Petita	Llarg				30	11	5	
Cova del Toll	2004 D		Testimoni N	440	1		Os	Tm	T. Mitjana	Llarg	Metáf.			27	15	5	
Cova del Toll	2004 D		Testimoni N	441	1		Os	Tmp	Lepo	Fèmur	Epíf. Distal	d	imm	16	16	9	
Cova del Toll	2004 D		Testimoni N	442	1		Os	Tp	T. Petita	Llarg			imm	28	7	3	
Cova del Toll	2004 D		Testimoni N	443	1		Os	Tg	T. Gran	Llarg				34	8	5	
Cova del Toll	2004 D		Testimoni N	444	1		Os	Tg	T. Gran	Llarg				54	16	8	
Cova del Toll	2004 D		Testimoni N	444	1		Os	Tp	T. Petita	Llarg				14	10	3	
Cova del Toll	2004 D		Testimoni N	445	1		Os	Tp	T. Petita	Pla				22	23	3	
Cova del Toll	2004 D		Testimoni N	446	1		Os	Tmp	Lepo	Coxal		d		15	10	4	
Cova del Toll	2004 D		Testimoni N	447	1		Os	Tm	T. Mitjana	Llarg			imm	19	8	4	
Cova del Toll	2004 D		Testimoni N	448	1		Os	Tp	T. Petita	Costella				22	8	5	
Cova del Toll	2004 D		Testimoni N	450	1		Os	Tm	T. Mitjana	Llarg	Metáf.			52	28	5	
Cova del Toll	2004 D		Testimoni N	451	1		Os	Tp	T. Petita	Llarg				31	8	3	
Cova del Toll	2004 D		Testimoni N	452	1		Os	Tm	T. Mitjana	Escàpula			a	40	32	24	
Cova del Toll	2004 D		Testimoni N	452	1		Os	Tp	Meles meles	Húmer	Epíf. Distal	d	a	40	20	12	
Cova del Toll	2004 D		Testimoni N	452	1		Os	Tg	T. Gran	Llarg	Epíf.			15	7	2	
Cova del Toll	2004 D		Testimoni N	453	1		Os	Tm	T. Mitjana	Pla				12	10	3	
Cova del Toll	2004 D		Testimoni N	454	1		Os	Tm	T. Mitjana	Costella				17	10	5	
Cova del Toll	2004 D		Testimoni N	455	1		Os	Tm	T. Mitjana	Pla			a	55	30	15	
Cova del Toll	2004 D		Testimoni N	455	1		Os	Tp	T. Petita	Costella				25	18	16	

JACIMENT	DATA	CALA	ZONA	NUM	QUANTITAT	CRONOLOGIA	MATERIAL	CLASSE	TAXO	CATEGORIA	ZONA	COSTAT	EDAT	Long.	Amp.	Gruix	OBSERV
Cova del Toll	2004	D	Testimoni N	456	1		Os	Tp	T. Petita	Pla		imm		30	15	3	
Cova del Toll	2004	D	Testimoni N	456	1		Os	Tm	T. Mitjana	Llarg				24	12	3	
Cova del Toll	2004	D	Testimoni N	457	1		Dent	Tg	Equus caballus	I3 sup.		e	a	62	17	13	
Cova del Toll	2004	D	Testimoni N	458	1		Os	Tm	Equus asinus	Sessamoideu			a	23	15	9	
Cova del Toll	2004	D	Testimoni N	458	1		Os	Tp	T. Petita	Pla				29	10	7	
Cova del Toll	2004	D	Testimoni N	459	1		Os	Tm	T. Mitjana	Llarg				15	12	3	
Cova del Toll	2004	D	Testimoni N	460	1		Dent	Tm	Equus asinus	M			a	23	23	14	
Cova del Toll	2004	D	Testimoni N	461	1		Os	Tp	T. Petita	Costella				25	6	3	
Cova del Toll	2004	D	Testimoni N	462	1		Os	Tm	T. Mitjana	Llarg				81	22	10	
Cova del Toll	2004	D	Testimoni N	463	1		Os	Tg	T. Gran	Llarg				28	19	10	
Cova del Toll	2004	D	Testimoni N	464	1		Os	Tm	T. Mitjana	Indet				38	26	18	
Cova del Toll	2004	D	Testimoni N	465	1		Os	Tg	T. Gran	Llarg			a	15	5	4	
Cova del Toll	2004	D	Testimoni N	466	1		Os	Tm	T. Mitjana	Mandíbula	Zona alveolar		imm	39	16	9	
Cova del Toll	2004	D	Testimoni N	467	1		Os	Tp	T. Petita	Pla				26	25	7	
Cova del Toll	2-XI-04	D	Testimoni N	S/N	133		Os + dent	Tmp	Microfauna								
Cova del Toll	2-XI-04	D	Testimoni N	S/N	26		Os	Tp	T. Petita								
Cova del Toll	2-XI-04	D	Testimoni N	S/N	3		Os	Tm	T. Mitjana								
Cova del Toll	2-XI-04	D	Testimoni N	S/N	34		Os	Tmp	Lepo								
Cova del Toll	2-XI-04	D	Testimoni N	S/N	11		Dent	Tmp	Lepo								
Cova del Toll	2-XI-04	D	Testimoni N	S/N	1		Os	Tmp	Au								
Cova del Toll	3-XI-04	D	Testimoni N	S/N	16		Os	Tp	T. Petita								
Cova del Toll	3-XI-04	D	Testimoni N	S/N	2		Dent	Tp	O/C								
Cova del Toll	3-XI-04	D	Testimoni N	S/N	10		Os	Tp	Carnívor				imm				
Cova del Toll	3-XI-04	D	Testimoni N	S/N	22		Os	Tmp	Lepo								
Cova del Toll	3-XI-04	D	Testimoni N	S/N	12		Dent	Tmp	Lepo								
Cova del Toll	3-XI-04	D	Testimoni N	S/N	223		Os + dent	Tmp	Microfauna								
Cova del Toll	4-XI-04	D	Testimoni N	S/N	4		Os	Tp	Carnívor								
Cova del Toll	4-XI-04	D	Testimoni N	S/N	88		Os	Tmp	Lepo								
Cova del Toll	4-XI-04	D	Testimoni N	S/N	32		Os	Tp	T. Petita								
Cova del Toll	4-XI-04	D	Testimoni N	S/N	194		Os + dent	Tmp	Microfauna								
Cova del Toll	4-XI-04	D	Testimoni N	S/N	1		Dent	Tp	Carnívor				imm				
Cova del Toll	4-XI-04	D	Testimoni N	S/N	7		Dent	Tmp	Lepo								
Cova del Toll	4-XI-04	D	Testimoni N	S/N	2		Malaco	Tmp	Malacofauna								
Cova del Toll	4-XI-04	D	Testimoni N	S/N	1		Dent	Tm	T. Mitjana	Indet							
Cova del Toll	4-XI-04	D	Testimoni N	S/N	1		Dent	Tp	Cervid								

4.- DIARI DE LA INTERVENCIÓ

4.- Diari d'excavació

Dilluns, 1 de novembre

Excavadors: Xavier Oms i Artur Cebrià.

Es comença la campanya després d'un retard de 10 dies degut als problemes burocràtics amb la Generalitat de Catalunya i el parèntesi del congrés celebrat els dies 28 i 29 amb motiu de la celebració del 50^é. *Aniversari del Destapament de la Galeria Sud*. Cap a les 10:30 h obrim la cova després d'agafar eines de la veïna Cova de les Toixoneres on s'està excavant. Com que es festa, hi ha visites durant tot el dia.

A uns 20-30 m de l'entrada identifiquem el racó on estava la cala D, la qual tenia una profunditat de 4 m abans de ser reomplerta amb sediments de distints orígens degut als aiguats del 1982 (veure planta de la cavitat). Actualment, la cala està totalment colmatada i tot just es pot veure una lleugera depressió. Per evitar que la gent rellisqués en aquest punt, Enric Oliveres va fer un petit mur que separava el racó de la Cala D del camí principal.

La primera tasca que efectuem és enretirar tots els sediments disgregats que recobreixen la zona. Entre quatre carretons de sediment surten alguns trossos de ceràmica, alguna resta de fauna pleistocena i abundants restes de lepòrids. També apareix un copròlit i una possible dent humana molt desgastada i sense corona.

Per sota apareix una superfície d'argiles molt seques i esquarterades que es disposa també sobre els testimonis S i N. Es fotografia aquesta superfície, tot i la manca de llum que tenim.

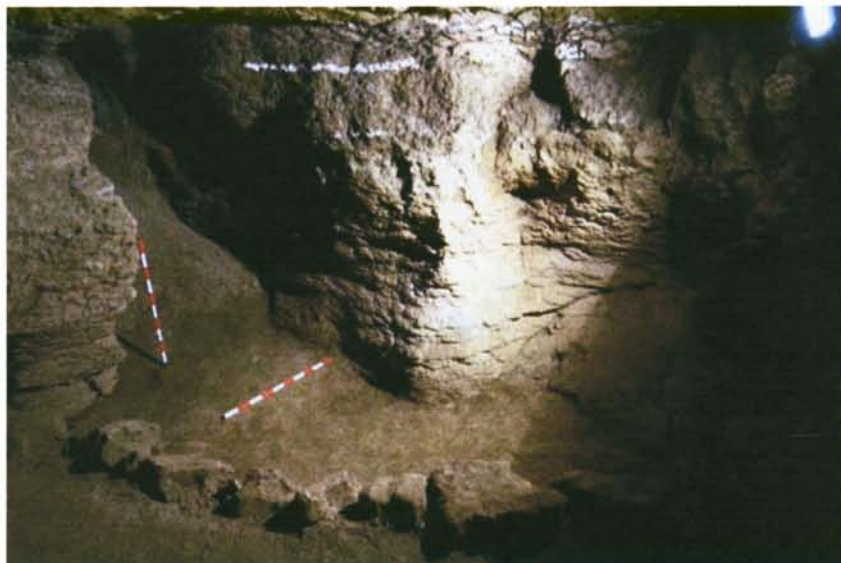

Foto 1.- Estat de la Cala D després d'enretirar els sediments disgregats de la superfície. En primer terme s'aprecia el muret fet per Enric Oliveres que separa la cala del passadís central.

Dimarts, 2 de novembre

Excavadors: Juan Ignacio Morales i Artur Cebrià.

Fem un carretó més de neteja amb sediments procedents sobretot de la zona del muret d'Enric Oliveres. Fem fotos de detall dels dos testimonis i generals des del Sud, centre i des del Nord. Posteriorment extraiem la capa que recobreix el que queda del testimoni Nord, el qual té actualment una alçada aproximada d'un metre. A grans trets sembla que l'aigua estancada en aquest punt va precipitar en darrer lloc els llims, recobrint-ho tot. Diferenciem el material recollit per tota la cala com "neteja inicial" del material procedent del sector del "Testimoni Nord". Omplim dos carretons, on apareix abundant ceràmica, la meitat de fauna i molt poca amb pàtina pleistocena (groguenca amb deposicions de manganès). Es de destacar la recuperació d'una falange humana i d'una ascla cortical d'os molt plana. És possible que hi hagi un enterrament holocè al Testimoni Nord.

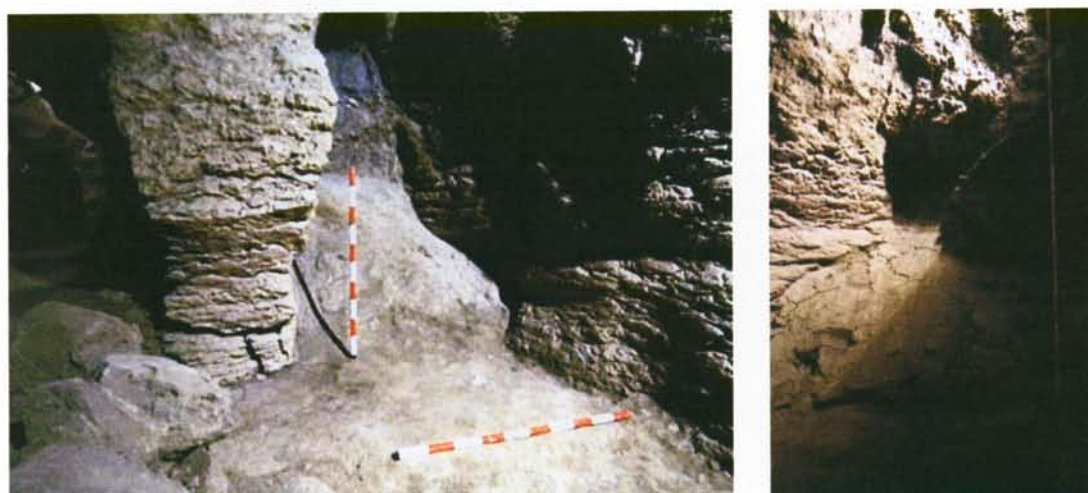

Foto 2.- Vista del Testimoni Nord (imatge esquerra) i del Testimoni Sud (imatge dreta) al començar els treballs de la campanya del 2004

(Croquis de la Zona)

Dimecres, 3 de novembre

Excavadors: Juan Ignacio Morales, Xavier Oms i Artur Cebrià.

Rectifiquem la secció a 0.5 m del tall que va sortint al repassar el fang del reompliment de la sedimentació original. Des d'ahir s'ha baixat entre 25 i 30 cm i avui hem fet 6 carretons de sediments garbellats.

S'ha de destacar la recuperació d'una tibia d'*Ursus spelaeus* pertanyent probablement a un individu femení, dos coprolits, mig vas hemiesfèric amb nansa, una peça en mal estat d'un sílex gris-blavós, una dotzena de fragments grans de ceràmica, una dent humana i un astràgal de gran bòvid amb pàtina holocena. Al refrescar el tall de la secció sembla que ens estem movent en l'equivalent als nivells e-f.

Foto 3.- Treballs de garbellat del sediment procedent de la Cala D.

Dijous, 4 de novembre

Excavadors: Juan Ignacio Morales, Xavier Oms i Artur Cebrià.

Fem 6 carretons més de sediments procurant deixar a la vista la cicatriu de la juntura del forat de la cala provocat per l'aiguat de Sant Sebastià i rectificat el tall a 0.5 m. Hem baixat en el tall Sud uns 20 cm aproximadament, mentre que al Nord hem baixat uns 40 cm. Els sediments en posició primària es distingeixen bastant bé dels que estan remenats. Fem fotos de detall del final de la campanya des del Sud. També es fotografia el Testimoni Sud, tot i que no hem intervingut en aquest punt.

Posteriorment recollim totes les eines i ens disposem a donar per finalitzada la intervenció a la Galeria Sud de la Cova del Toll. Demà ens dedicarem a preparar el material al laboratori per tal de traslladar-lo i emmagatzemar-lo de manera ben classificada.

Foto 4.- Vista del Testimoni Nord i de la Cala D al final de la campanya del 2004.

5.- LA FAUNA

5.- La Fauna

5.1.- Introducció

La Cova del Toll és avui en dia coneguda per la important col·lecció arqueològica que ha estat proporcionant des dels anys 50. La seva seqüència estratigràfica presenta dos moments diferents ben marcats, tant per la seva cronologia, com per la natura de les seves restes. La base de la cavitat i gran part del dipòsit sedimentari sembla relacionar-se amb la primera meitat del Pleistocè superior, tal i com es desprèn de les datacions efectuades amb restes d'úrsids que han donat una cronologia aproximada de 60 Ka BP (Torres, com. pers.). En canvi, el darrer metre superior de la sèrie es correspon amb moments holocens, que comprèn des del Neolític fins a l'Edat del Bronze.

Les intervencions efectuades durant els anys 50 van proporcionar un registre faunístic espectacular, tal i com es pot veure a través de les llistes paleontològiques de la cova (Bergadà i Serrat, 2001). Les nombroses restes recuperades són d'una qualitat excepcional i representen avui en dia una de les col·leccions d'ós de les caveres (*Ursus spelaeus*) més importants de la Península Ibèrica i d'Europa. Tot aquest conjunt faunístic ha permès atribuir una funcionalitat a la cavitat com un lloc d'hivernació dels óssos i com a cau de hienes.

Aquesta col·lecció, però, es troba avui en dia dispersa, de manera que és difícil consultar-la i, evidentment, contrastar el seu context estratigràfic i, per deferència, paleoecològic. Des de la seva recuperació fins ara, aquests materials han anat variant el seu lloc de dipòsit. Actualment sabem que hi ha restes a l'Institut Miquel Crusafont de Sabadell i al Museu Geològic de Barcelona. També al Museu Arqueològic de Barcelona hi ha una petita col·lecció exposada. Les dades que s'han anat recuperant fins ara, també ens remetent a col·leccions privades que, en alguns casos, semblen de difícil accés.

És evident que, dins del marc del projecte de recerca *Compartint l'espai: la interacció entre homínids i carnívors al nord-est de la Península Ibèrica*, s'ha de fer una tasca de recuperació de les dades d'aquesta col·lecció dispersa. No obstant, és necessari recuperar totes les dades que es pugui per tal de reconstruir la posició original de cadascuna de les peces. Les intervencions a la Cova del Toll estan encarades a realitzar una labor d'aquest tipus.

El destapament de la Cala D és un intent d'establir criteris propis d'assignació de les restes a un context estratigràfic. Contrastar la sèrie observada en aquest sector de la cavitat amb les identificades en altres llocs (principalment amb les cales A, B i B' de l'entrada) són fonamentals per dur a bon terme aquesta labor.

Les restes recuperades durant aquesta campanya d'intervenció del 2004, han permès contrastar la qualitat i la quantitat de les restes. Durant la intervenció han sorgit nous problemes, com és el de la atribució cronològica a moments holocens o pleistocens de la gran majoria dels fòssils que han aparegut. No obstant aquest és un mal menor si es té en compte que s'han pogut contrastar altres aspectes relacionats amb les excavacions antigues, com és la recollida selectiva de materials faunístics en funció de criteris d'identificabilitat.

5.2.- Identificació anatòmica i específica

La campanya del 2004 ha permès recuperar 937 restes faunístiques. D'aquestes, 555 corresponen a microfauna i 382 a mamífers grans. La línia de partició entre ambdues categories s'estableix a partir dels lepòrids, que en la seva majoria corresponen a l'espècie *Oryctolagus cuniculus*.

La classificació dels animals de talla superior s'ha efectuat tenint en compte criteris de pes seguint uns paràmetres paleoeconòmics preestablerts. D'aquesta manera s'ha establert quatre categories: 1) talla gran (animals per sobre dels 300 Kg), animals de talla mitjana (entre 300 i 100 Kg de pes), animals de talla petita (entre 100 i 5 Kg de pes) i animals de talla molt petita (inferiors als 5 Kg de pes).

Taxó	NR
Talla gran	9
Equidae	1
<i>Equus caballus</i>	1
Bovidae	1
<i>Ursus spelaeus</i>	1
Talla mitjana	29
Cervidae	1
<i>Equus asinus</i>	2
Talla petita	122
Equidae infantil	1
Ovicaprins	8
Suidae	1
Carnívor	16
<i>Canis familiaris</i>	1
<i>Felis sp.</i>	3
<i>Meles meles</i>	5
Leporidae	179
Microfauna	555
Total	937

Taula 5.1.- Categories taxonòmiques identificades.

Les restes recuperades a la Cala D de la Cala del Toll pertanyen majoritàriament a animals de talla petita i molt petita. La microfauna domina el conjunt, amb 555 restes, seguida dels lepòrids i dels animals de talla petita, amb 179 fòssils i 157 respectivament. Els animals de talla mitjana (32 restes) i els de talla gran (13 restes) tenen, a efectes de nombre de restes, una representació simbòlica. Des d'aquest punt de vista, s'observa una relació proporcionalment inversa entre talles de pes i nombre de restes; és a dir, quan més gran és la talla, menys restes presenta.

Taxonòmicament, el conjunt recuperat mostra una gran variabilitat. En alguns casos s'ha aconseguit arribar al nivell d'espècie: 1 *Ursus spelaeus*, 1 *Equus caballus*, 2 *Equus asinus*, 1 *Canis familiaris*, 1 *Felis sp.* i 5 *Meles meles*. Una bona part dels ítems recuperats s'han pogut atribuir a famílies concretes: 2 èquids, entre els que destaca un individu infantil, 1 gran bòvid, 1 cèrvid, 8 ovicaprins, 1 suid i 16 carnívors de talla

petita. No obstant, la majoria de les restes tan sols mostren criteris suficients com per ser atribuïdes a talles de pes: 9 de talla gran, 29 de talla mitjana i 122 de talla petita.

Aquesta gran variabilitat específica és característica dels conjunts grans, amb un nombre important de restes, similar al recuperat durant aquesta campanya a la Cova del Toll. Per altra banda, però, també és habitual que en col·leccions com aquesta hi hagi una baixa representació de restes de cada categoria taxonòmica identificada. Gran part d'aquestes categories estan representades tan sols per un únic fòssil, i les restants en cap cas superen els 10. Com a conseqüència, el nombre mínim d'individus (NMI) és similar al nombre de restes (NR) i al nombre mínim d'elements (NME). Aquests índex, per tant, no s'han calculat pel conjunt actual, ja que són excessivament artificiosos i no són indicatius com a dades paleoeconòmiques.

5.3.- Valoracions finals sobre la fauna recuperada l'any 2004

Una de les finalitats primeres del destapament de la cala D de la Cova del Toll era veure si l'erosió causada pels aiguats afectà solament alguns paquets concrets o a tots. Els talls que s'observen al llarg del recorregut de la cavitat mostren principalment el dipòsit holocè, mentre que el Pleistocè està completament tapat a excepció de les cales A i A'. Per tant, era d'esperar que les restes recuperables durant aquesta intervenció fossin principalment derivades de períodes relacionats amb la Prehistòria recent.

Les restes faunístiques podien aportar una informació important sobre aquesta qüestió a partir de les dades biostratigràfiques o tafonòmiques que es poguessin extreure dels fòssils. No obstant, en la majoria de casos, això no ha estat possible. Des del punt de vista taxonòmic, els ossos presenten un elevat grau de fragmentació que dificulta la seva identificació específica i anatòmica. Des del punt de vista tafonòmic, les modificacions relacionades amb la superfície dels ossos (patines, poliments, coloracions de sediments, deposicions d'òxids, ...) són excessivament uniformes com per intentar diferenciacions fiables de tipus estratigràfic.

Si bé la majoria de les restes no poden ser atribuïdes a cap dels dos moments cronoculturals, alguna d'elles posa de manifest que l'erosió ha afectat a tots dos dipòsits. El cas més significatiu és el d'una tibia d'ós de les cavernes (*Ursus spelaeus*), probablement d'una femella. Aquesta peça, biostratigràficament sols es pot correspondre amb els estrats pleistocens. El mateix passa amb els ovicaprins o una mandíbula de gos (*Canis familiaris*), els quals han de procedir per força de moments holocens, ja que es tracta d'una categoria taxonòmica relacionada amb la domesticació. Més difícil d'assignar són espècies com *Equus asinus*, *Felis sp.*, *Meles meles* els lepòrids i la microfauna. Aquests taxons poden apareixer a tota la sèrie estratigràfica del enclavament, indistintament del seu període.

En general, però, sembla que el dipòsit que reomple la Cala D està relacionat majoritàriament amb moments holocens. Solament hi ha dos casos clars de restes pleistocenes: l'esmentat de la tibia d'úrsid i una falange d'*Equus caballus*. Des d'aquest punt de vista, és necessari continuar intervenint sobre el reompliment d'aquesta cala per tal de veure la magnitud dels aiguats.

Per altra banda, una altra qüestió important a contrastar era la fiabilitat de la col·lecció existent en diferents llocs procedent de les intervencions dels anys 50. Una dada sorprenent sobre aquestes col·leccions és la identificabilitat de les restes, la qual és extremadament elevada. L'absència de restes fragmentàries en els conjunts consultats, feia sospitar des d'un inici que els criteris de recollida de les restes faunístiques podien haver estat guiats per criteris purament taxonòmics i paleontològics.

Efectivament, el destapament de la Cala D ha permès veure una gran quantitat de restes fragmentades i de difícil assignació taxonòmica. D'aquesta manera, és possible entendre l'espectacularitat que regeix les col·leccions faunístiques antigues de la Cova del Toll. Segurament, aquest tipus de restes no serien recollides pels antics investigadors. Aquest fenomen, per tant, resta valor científic a les col·leccions antigues per diferents raons:

- Des del punt de vista paleontològic les restes no tenen context estratigràfic, amb la qual cosa és difícil fer associacions paleoecològiques.

- Des del punt de vista tafonòmic hi ha una manca important de restes amb informació bàsica sobre l'origen de l'acumulació, compoden ser fractures, mosseades o, fins i tot, marques de tall.

**6.- DESCRIPCIÓ I ADSCRIPCIÓ
CRONOCULTURAL DE LA
CERÀMICA**

6.- Descripció i adscripció cronocultural de la ceràmica

6.1.- Introducció

Durant la primera campanya d'intervenció a la Cova del Toll, s'ha començat a netejar la Cala D. Aquesta cala va ser reomplerta l'any 1981 amb materials de diferents llocs de la cova arrossegats per l'aigua com a conseqüència d'una inundació provocada per la modificació de les estructures de drenatge de la cova. Per tal de tenir un tall clar, i a manera de guia o sondeig biostratigràfic, és necessari disposar de bons perfils que permetran, en el futur, efectuar noves intervencions de caire més general a la cova.

La primera tasca a realitzar va ser intentar delimitar clarament les dimensions de la cala. No obstant, per causes alienes a nosaltres (disponibilitat del permís d'intervenció), tan sols vàrem disposar de 4 dies de feina hàbil a la Cova del Toll (1-4 de Novembre de 2004). Per aquest motiu ens vàrem centrar en resoldre el problema del contacte entre el sediment *in situ* de la Cala D, el Testimoni Nord, i la resta de la cala, colmatada amb sediments remenats.

El primer dia vam fer una neteja general de tota la superfície de la cala (presumiblement d'uns 3x1 m), però com la relació era prou clara a tota l'àrea ens vam centrar en el contacte de la cala amb el Testimoni Nord (sediment *in situ*). Així doncs, els tres dies restants els vàrem centrar en excavar una petita àrea de 20cm x 1m amb la intenció d'establir la fi de la cala i l'inici del sediment en posició primària del Testimoni Nord.

El repertori ceràmic recuperat durant la campanya d'octubre i novembre de 2004 a la Cova del Toll es molt ric, ja que s'han comptabilitzat 360 fragments o bocins inventariats. D'aquests, tan sols s'ha recuperat 41 fragments amb forma o decoració, dels quals 32 són formes (8.9% del total) i 9 decoracions d'algun tipus (2.5% del total). Hi ha, però, alguna peça que guarda totes dues vessants. L'adscripció cronològica s'efectua, per tant, a partir d'aquest registre que, al nostre entendre, és força limitat.

Abans d'iniciar l'estudi de les formes i les decoracions, s'ha de dir que la mostra ceràmica, en general, presenta un estat de conservació deficient. Sovint, la cara interna de les peces es troba totalment desgastada (amb la pasta i el desgreixant a la vista) i d'altres vegades hi ha indicis clars d'haver patit un rodament per "arrossegament" o per l'acció hídrica. Per tant, aproximadament un 60% dels fragments recuperats presenten modificacions post-deposicionals.

6.2.- Les pastes

S'observa un tractament poc acurat en la realització de les pastes. Apareixen en poca quantitat els desgreixants habituals, com la mica i el feldspat, mentre que abunden altres com el quars (de gra gros) i fragments petits de còdols de riu. Això pot estar indicant que la recol·lecció de les argiles per produir la panòpia ceràmica es centra en un torrent o riera proper.

6.3.- Els fons

Tan sols s'ha recuperat dos fons prou clars com per ser identificats. Es troben en bon estat de conservació i no sembla que aflori el desgredant a les parets, el qual és majoritàriament mica i feldspat amb una petita porció de quars. Un d'ells (T'04-D-243) sembla tractar-se d'un gran recipient, tot i que no té un gruix massa considerable.

6.4.- Les vores

Hi ha força varietat de vores. La majoria, però, tenen el llavi desenvolupat a manera de petit reforçament al coll de la vora. Aquest grup acostuma a tenir les vores rectes i el llavi aplanat a la seva part superior (serveixin d'exemple T'04-D-134 o T'04-D-116). Altres exemplars tenen la vora d'inclinació igualment recta però amb el llavi de secció circular (com el T'04-D-68). També existeix un cas amb el llavi apuntat (el T'04-D-131). Dins d'aquest darrer grup cal afegir (tot i que també s'emmarca dins les decoracions) una vora amb incisió a la seva base i llavi de secció circular (T'04-D-2).

6.5.- Les decoracions

Hi ha diversos exemples en els que es combinen decoració i forma sobre una mateixa peça. En aquests casos s'ha donat preferència a la primera qualitat.

T'04-D-137: Fragment ceràmic de pasta de color gris fosc amb una quantitat molt alta de desgredant de grans dimensions que aflora amb facilitat tant a la cara interna com a l'externa. És fàcil observar els desgredants habituals com mica, feldspat, quars i bocins de codolets de riu. Compta amb el llavi recte, vora de secció circular i impresa pseudodigitalment. Pel que fa a la decoració, té un clar raspallat a la cara externa, a més de l'inici de l'arrencament d'un mugró o un cordó llis prop de la vora.

T'04-D-239: Fragment ceràmic de pasta taronja terrós amb concrecions a la cara externa i falta de cara interna, per la qual cosa és fàcil observar que els desgredants predominants són la mica i fragments de codolets de riu de petites dimensions (en cap cas superen els 2mm). Totes aquestes característiques donen a la pasta un aspecte poc acurat. Es tracta d'un fragment amb decoració basada en un cordó pessigat a la panxa (no inserit plàsticament), decorat amb 13 línies incises verticals de factura i dimensions irregulars, realitzades amb un instrument dur.

T'04-D-125/T'04-D-280: Dos petits fragments de pasta de color gris fosc, sense cara interna per qüestions post-deposicionals. Els desgredants són nombrosos i molt poc acurats i les dimensions relativament grans (sense mica, amb un cert component de quars i abundant presència de codolets de riu). La particularitat d'aquests dos fragments és la presència de decoració de cordó pessigat, amb decoració de frangetes incises, de les mateixes característiques del fragment T'04-D-239.

T'04-D-87: Fragment ceràmic de petites dimensions. La pasta i els desgredants són exactes als fragments T'04-D-125 i T'04-D-280, i es troba en el mateix estat de conservació. La decoració està basada en un fragment de cordó llis.

T'04-D-132: Fragment ceràmic amb pasta fosca a la cara interior, de bona factura. La cara exterior està molt concrecionada, però no es descarta que la cocció poc elaborada li donés un color oxidant (taronjós). El desgreixant visible és bàsicament micaci, però també destaca la presència molt nombrosa de codolets de riu. Té una vora de llavi recte, potser lleugerament reentrant, amb la cúspide de secció aplanada. Molt a prop de la vora s'hi pot observar un cordó llis molt concrecionat, pessigat directament de la pasta. A més a més, a la part superior d'aquest cordó, hi ha un parell d'elements decoratius molt difosos que podrien ser impressions fetes en diagonal en direcció a la vora.

6.6.- Adscripció cronocultural

Per la natura de la intervenció efectuada a la Cova del Toll, totes les restes recuperades a la Cala D estan fora de context. No obstant això, però, la majoria dels casos que s'exposen en aquest apartat (formes, decoracions i formes amb decoració) tenen una cronologia coneguda. Es pot afirmar amb seguretat que la majoria de restes són emmarcables dins un horitzó neolític (excepte els fons plans, que serien de l'Edat del Bronze), concretament en el Neolític Antic Epicardial, Neolític Antic Postcardial i Neolític Mitjà Inicial. Tots aquests moments van ser identificats estratigràficament i datats a finals dels anys setanta per Jean Guilaine i el seu equip (1981). Per aquests horitzons, van obtenir un conjunt de dades cronològiques que abracen des del 3640 al 3450 B.C. per l'Epicardial i Postcardial i de 3290 i 3220 B.C. pel Neolític Mig Ple i recent (Guilaine *et al.*, 1981: 120).

Del Neolític Antic Epicardial són de destacar els exemples d'un fragment de vora amb cordó llis prop de la vora (T'04-D-132) i possiblement dos fragments de panxa amb cordó pessigat farcit d'incisions verticals, (T'04-D-125 i T'04-D-239), així com la nansa de cinta (T'04-D-237) i un petit fragment de cordó llis (T'04-D-87). Al Neolític Antic Postcardial s'atribueix un petit gobelet negre de forma subcircular i sense decoració, però amb una nansa tubular tipus Montboló de reduïdes dimensions (T'04-D-238). Finalment, al Neolític Mitjà s'hi inclouen un fragment de carena baixa, amb les parets molt fines (T'04-D-242), una vora recta de llavi subcircular amb una incisió a la base de la mateixa (T'04-D-2) i sobretot un fragment de vora digitada, amb l'inici d'un mugró i la paret exterior raspallada (T'04-D-137).

A més a més de tot això, s'ha de destacar l'existència d'un grup de fragments de vora pseudoreforçada amb el llavi desenvolupat, sense decoració, que possiblement puguin ser incloses dins el grup Epicardial. També hi ha algun fragment de vora amb coll desenvolupat que s'hauria de situar en el Neolític Mig. Pel que fa a les vores es pot afegir que presenten perfils rectes o lleugerament globulars i amb els llavis tant plans, com apuntats o de secció circular. Per últim, s'ha d'afegir l'existència de dos fons de recipient. Ambdós són plans i com a mínim un d'ells ha de pertànyer a un recipient de grans dimensions (T'04-D-243). Per la seva morfologia s'han d'incloure dins l'Edat del Bronze, segurament dins el Bronze Inicial, ja que a la cova hi ha manca d'acanalats de Camps d'Urnes propis del Bronze Final).

Finalment s'ha de dir que l'any 1985 es va recuperar una mostra molt més significativa de tots aquests materials durant els treballs de condicionament que es realitzaren a la cova del Toll (Petit, 2001).

7.- ANÀLISI ANTROPOLÒGICA

7.- Anàlisi antropològica

7.1.- Inventari de les restes

- T'04. Cala D. Testimoni N. Núm. 261.- fragment de l'ala dreta del sacre.
- T'04. Cala D. Testimoni N. Núm. 262.- podria tractar-se d'una apòfisis estiloidea.
- T'04. Cala D. Testimoni N. Núm. 263.- falange proximal del dit 3 de la mà esquerra.
- T'04. Cala D. Testimoni N. Núm. 264.- peça 22 (segona incisiva superior esquerra) amb molt de càlcul dental tant en la cara bucal com en la lingual. També presenta un desgast marcat (grau 3+ de Brothwell).
- T'04. Cala D. Testimoni N. Núm. 265.- fragments ossis indeterminats.
- T'04. Cala D. Testimoni N. Núm. 266.- fragment d'una epífisis distal de fèmur.
- T'04. Cala D. Testimoni N. Núm. 267.- fragment ossi indeterminat.
- T'04. Cala D. Testimoni N. Núm. 268.- fragment de sacre.
- T'04. Cala D. Testimoni N. Núm. 269.- arc de vèrtebra cervical sense soldar al cos (que no es conserva).
- T'04. Cala D. Testimoni N. Núm. 270.- primera vèrtebra lumbar d'un individu subadult.

Les peces inventariades com 265 i 267 no es té la certesa que es tracti de restes humanes.

7.2.- Interpretació

Les diferents peces esquelètiques pertanyen a un mínim de tres individus:

- El primer, i més jove d'ells, estaria representat per la peça núm. 269. Es tracta d'una vèrtebra cervical que té fusionats els dos hemiarcs que fusionen a partir dels dos anys. Tanmateix no té encara fusionat el cos vertebral. Aquest s'uneix cap a finals dels 4 anys. Per tant es tracta d'un nen d'entre 3 i 4 anys d'edat.
- El segon individu estaria representat per la primera vèrtebra lumbar. Aquesta presenta no presenta encara els anells anulars dels cossos vertebrals que fusionen més enllà dels 18 anys. Aquesta serà doncs l'edat que limita aquest segon individu.

- El tercer individu és el més prespresentat: falange de la mà, fragments de sacre, incisiva i fragment del fémur. No hi ha cap evidència que faci pensar que corresponguin a més d'un individu, tractant-se, en aquest cas, d'un individu adult relativament jove a partir del desgast dentari.

8.- VALORACIONS DE LA CAMPANYA I PROPOSTES DE FUTUR

8.- Valoracions de la campanya i propostes de futur

La campanya del 2004 ha representat una presa de contacte amb un dels jaciments considerat com dels més importants de Catalunya per les seves restes paleontològiques. L'inici de les actuals intervencions arqueològiques a la Cova del Toll està marcat per la reunió científica celebrada a Moià al mes d'octubre d'aquest any amb motiu de la commemoració del 50é. aniversari del destapament de la Galeria Sud. Durant aquesta trobada amb els investigadors dels anteriors projectes de recerca, s'ha reprès una polèmica ja encetada anteriorment referent a la presència humana a la cavitat durant edats pleistocenes.

Durant la reunió es va posar en comú molts dels aspectes desenvolupats pels anteriors investigadors: topografia i estratigrafia de la cavitat, localització de les restes, revisió de mapes, etc. Però pel que fa a l'actual projecte de recerca, hi va haver dos punts concrets d'alta transcendència.

El primer d'ells va ser les datacions recents efectuades pel Dr. Trinidad de Torres mitjançant el sistema de la Racemització d'Aminoàcids aplicat a algunes dents d'úrsids procedents de les col·leccions antigues. Totes les mostren van onar una cronologia similar, que situa els reompliments de la cova entorn als 60 ka BP. S'ha de tenir en compte, però, que la posició estratigràfica de les dents utilitzades per l'aplicació del mètode és desconeguda. No obstant, la coherència de les dades és important per establir noves datacions en el futur utilitzant aquesta tècnica.

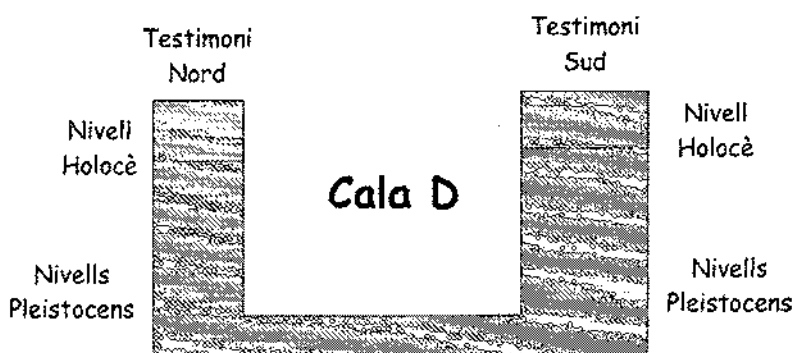
L'altre aspecte a destacar és que durant la reunió es va posar en dubte la posició estratigràfica de la indústria lítica recuperada durant els anys 50. Fins ara dominava la concepció de que a la Cova del Toll hi havia un conjunt d'artefactes lítics propis dels tecnocomplexes del Paleolític mig. Una revisió d'aquesta col·lecció i tot un seguit de remontatges semblen indicar que aquelles peces haurien de pertànyer a un context holocè. Per tant, es desmenteix l'existència d'activitat humana durant cronologies pleistocenes a la Cova del Toll.

Com a conseqüència, una visió tradicional del jaciment pot dur a pensar que els nivells pleistocens de la Cova del Toll guarden un interès relatiu, ja que la presència humana és, ara per ara, nul·la. No obstant, des d'una perspectiva científica que tingui en compte els debats generats pel paradigma internacional, la Cova del Toll guarda encara molts atractius com a jaciment. La Cova del Toll continua essent, ara per ara, un dels punts de referència per l'estudi dels grans carnívors del Pleistocè superior, principalment de l'ós de les cavernes i de les hienes europees. La col·lecció recuperada durant la dècada dels 50 d'aquests animals està considerada ara mateix com la més important de la Península Ibèrica, no solament per la quantitat de fòssils existents, sinó també per la seva qualitat.

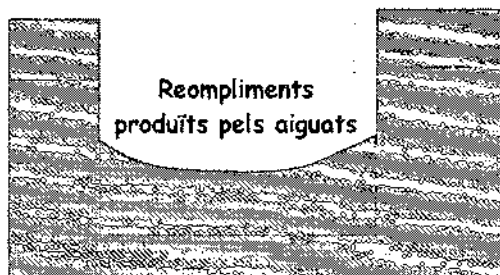
Durant la present campanya d'intervenció es va estar netejant la cala D, la qual va ser reomplerta per sediments procedents de diferents punts de la cova durant els aiguats que afectaren la cavitat als anys 80. La finalitat d'aquesta tasca és recuperar un referent estratigràfic del dipòsit sedimentari de la cavitat que permeti fer correlacions amb les altres cales i, a la llarga, plantejar una intervenció a la cova amb una metodologia moderna i que respecti l'actual projecte museístic.

Els treballs realitzats durant la campanya del 2004 han permès recuperar abundants ítems arqueo-paleontològics. Les ceràmiques són força abundants, i a partir de les seves característiques morfològiques s'ha intentat fer una aproximació cronològica. També les restes faunístiques recuperades són nombroses. No obstant s'ha detectat una barreja important de fòssils holocens i pleistocens. Entre el material ossi també s'ha recuperat algunes restes humanes que presenten totes les característiques tafonòmiques de pertànyer a un moment Pleistocè.

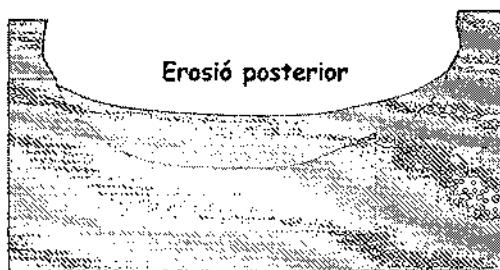
En definitiva, doncs, l'excavació del rebliment de la Cala D ha permès constatar la riquesa arqueològica dels sediments de la cavitat en els dos grans moments cronològics que presenta: Holocè i Pleistocè superior. A partir de les característiques dels sediments, s'ha pogut establir una reconstrucció de la seqüència de rebliment de la Cala. En primer lloc, la cala preexistent és reomplerta parcialment amb sediments procedents de diferents llocs de la cova degut als aiguats. Posteriorment, els talls que queden al descobert es van erosionant i dipositen sediments a l'interior de la cala. Per tant, els sediments de la sèrie superior provenen dels propis talls de la cala D (Fig. 8.1).

A.- S'excava la Cala D, afectant als nivells holocens i pleistocens

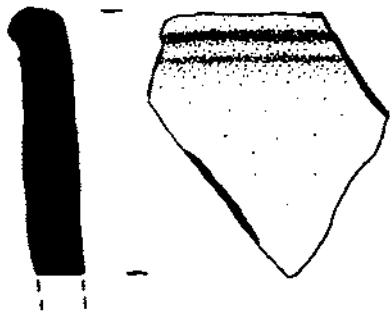
B.- Els aiguats reomplen part de la cala amb sediments procedents de diferents llocs de la cova.

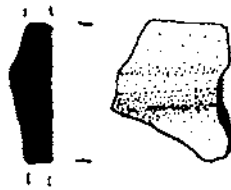
C.- Finalment, l'erosió provoca la caiguda de gran part dels talls holocens i pleistocens que queden exposats a la intempèrie.

Figura 8.1.- Esquema de la seqüència de reompliment de la Cala D de la Cova del Toll.

ANNEX 1.- LÀMINES DE CERÀMICA

T'04-D-2

T'04-D-87

T'04-D-68

T'04-D-125

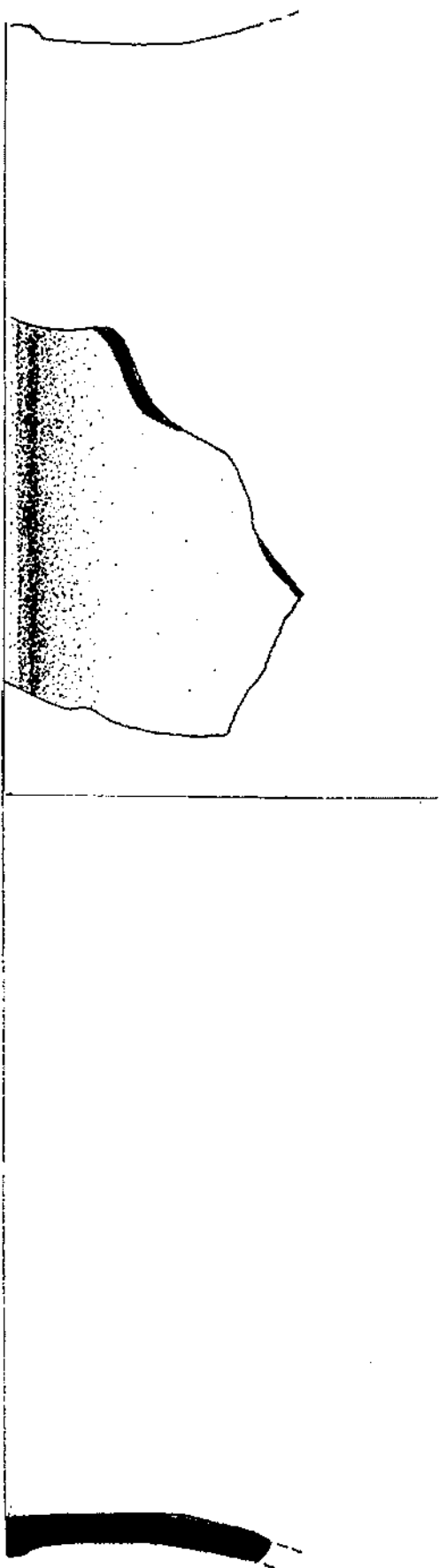
T'04-D-116

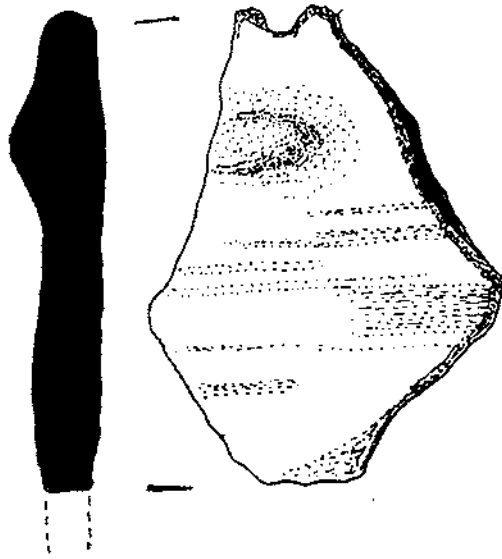
T'04-D-131

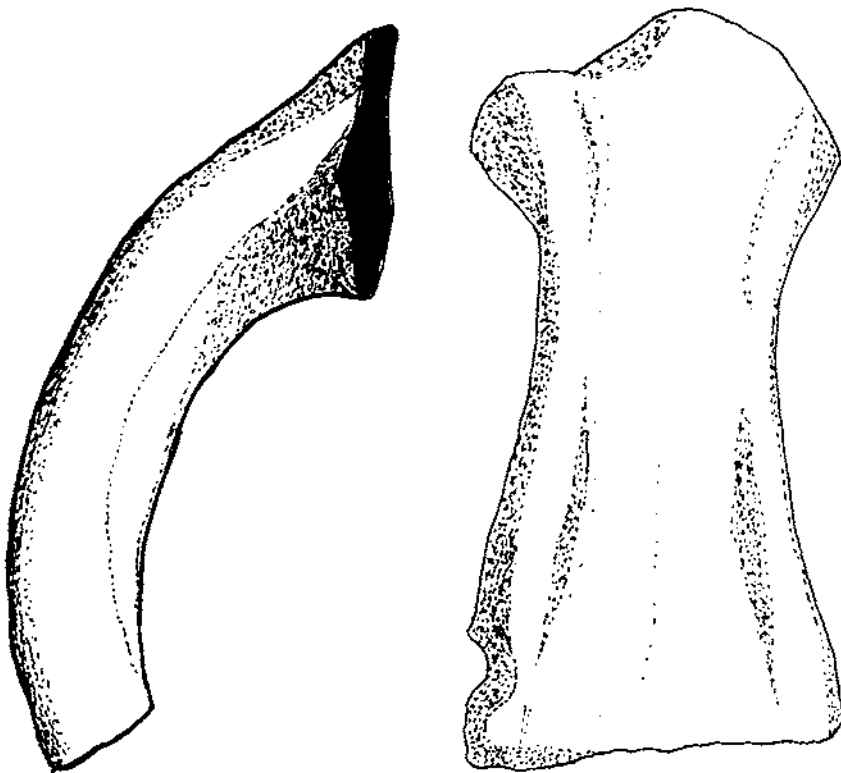
T'04-D-132

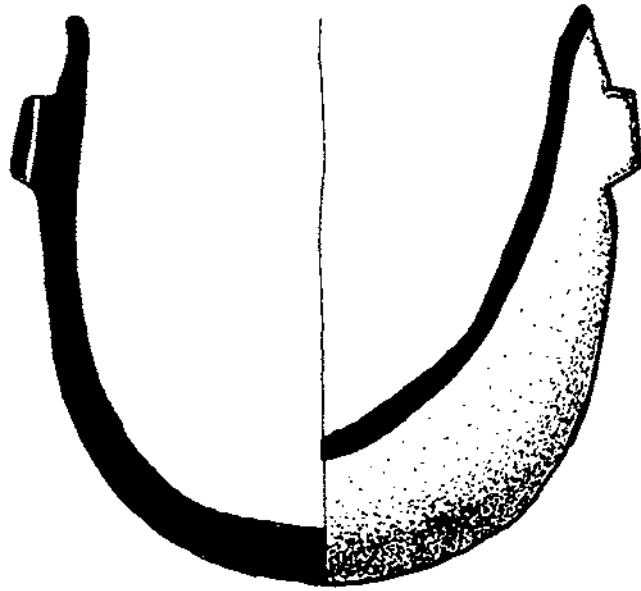
T'04-D-134

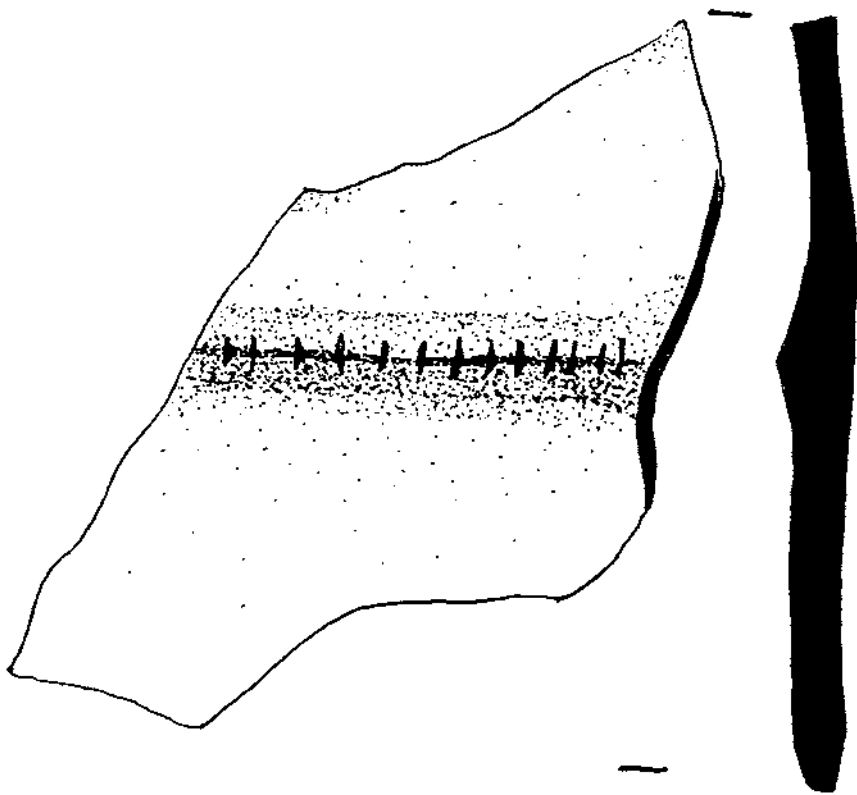
T'04-D-137

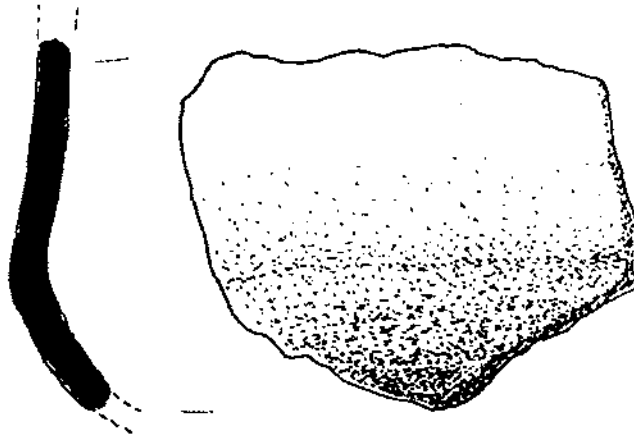
T'04-D-237

T'04-D-238

T'04-D-239

T'04-D-242

T'04-D-243